

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 85 DESEMBRE 2021

Revista gratuïta

CALIDOSCOPI

Garreta, cent anys després

■ L'ENTREVISTA

LUIS GONZÁLEZ, pianista i compositor, director de l'Escola de Música de Sant Feliu de Guíxols, explica el projecte "Juny". JOSEP ILLA, sardanista apassionat i fundador de l'Agrupació d'Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols, parla del món de la sardana.

■ CONTRASTOS

Garreta vist per músics.

■ LES IMATGES

Biografia visual de Juli Garreta
Imaginari noucentista en femení.

Colla sardanista "25 dies", als jardins Juli Garreta, a finals dels anys 40. AMSFG. Fons Montse Albertí Sicars (autoría desconeguda)

EN AQUEST NÚMERO...

■ GARRETA, CENT ANYS DESPRÉS

Presentació	3
Editorial	4
Els altres Garreta	5

■ CALIDOSCOPI

El punt de vista	
Vist pel CONTEXT	6
Vist per la INSPIRACIÓ	16
Vist pels CERTÀMENS ARTÍSTICS	24
Vist pel GÈNERE LÍRIC	32
Vist pel MECENATGE	42
Vist pels HOMENATGES	54

L'entrevista

Luis González	62
Josep Illa	68

Contrastos	74

Les imatges

Biografia visual de Juli Garreta	76
Imaginari noucentista en femení	81

■ DIRECTORI	91

MILLOR INICIATIVA
DE COMUNICACIÓ
INSTITUCIONAL
2014

Premis
Carles Rahola
de Comunicació Local

EDICIÓ
AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
www.guixols.cat

REDACCIÓ
ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Ctra. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guixols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ
M. ÀNGELS SUQUET

CONSELL DE REDACCIÓ
JOSEP AULADELL, MARC AULADELL, PERE
CARRERAS, SILVIA ALEMANY, DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS
JOSEP AULADELL, ANNA COSTAL,
JORDI FALGÁS, JOAN GAY, LUIS GONZÁLEZ,
JOSEP ILLA, JOAQUIM RABASEDA, MARISA RUIZ,
M. ÀNGELS SUQUET

FOTO DE LA PORTADA
RETRAT EN PRIMER PLA DE JULI GARRETA,
UTILITZAT PER AL RECORDATORI DE LA SEVA
MORT. AMSFG. FONS FAMÍLIA MARTÍ-ARBOIX
(AUTORIA DESCONEGUDA)

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC
ELISENDA LORÉS I MIREIA TRULL

DISSENY I MAQUETACIÓ
DOSIS STUDIO

IMPRESSIÓ
GRÀFIQUES BIGAS

ISSN 2013-0813
DIPOSIT LEGAL: GI-1.611-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el
disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no
pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa
de cap manera ni per cap mitjà (electrònic,
mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense
autorització prèvia de l'autor i editor.

2021 Sant Feliu de Guíxols capital de la Sardana

PRESENTACIÓ Aquest mes de desembre finalitza un any en què els esdeveniments sardanístics han estat molt presents en el dia a dia de la nostra ciutat. A causa de les dificultats que ha suposat l'emergència sanitària per tots coneguda, la celebració de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols es va haver d'ajornar. El març de 2020, just quan s'havia d'encetar l'anelhada programació, l'Organització Mundial de la Salut va declarar la pandèmia i va suspendre el nostre projecte deixant-lo a mercè de la incertesa.

Malgrat tot, el maig d'enguany les condicions van fer possible el desitjat inici, i es va donar pas a un programa d'actes que testimonia la intensa relació que Sant Feliu de Guíxols ha tingut sempre amb la tradició sardanista. La nostra és una ciutat on les sardanes sempre han estat motiu de joia en totes les festes i solemnitats, començant per la Festa Major i seguint per totes les celebracions, homenatges, aplecs, ballades d'estiu i d'hivern, concerts i un llarg etcètera.

Parlament de Dolors Puig, presidenta de l'Agrupació Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols al Teatre Auditori Narcís Masferrer, durant l'acte de proclamació de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols el dia 1 de maig de 2021. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Pere Carreras)

La proclamació de la ciutat com a Capital de la Sardana ha suposat rebre un títol molt important ja que, mentre se celebri, serà un reclam perquè vingui gent d'arreu de Catalunya, Andorra i França a gaudir dels molts i variats actes, concerts, ballades, concursos i altres que hem estat preparant.

L'Agrupació d'Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols, i més concretament la Junta de Capital de la Sardana, estem molt contents d'haver estat treballant per oferir als sardanistes, i en general a tothom que ens vulgui acompanyar, un programa amb esdeveniments difícils i costosos d'aconseguir per aquest 2021-2022.

És tot un honor que L'ARJAU, una revista feta per l'Arxiu Municipal, sempre amb continguts d'actualitat, donant suport als actes i fets importants per la ciutat, hagi volgut dedicar tot un número a la Capital de la Sardana.

La Junta de la Capital de la Sardana

Colla de l'Associació Sardanista Continuitat de Torroella de Montgrí. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria Pere Carreras)

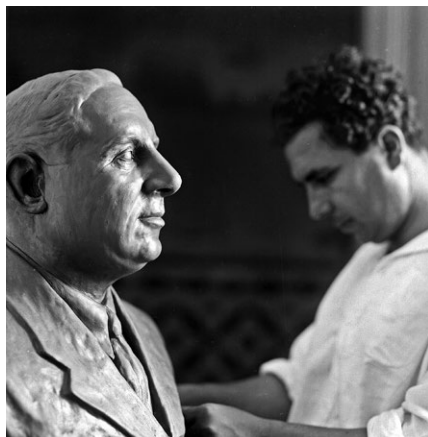
EDITORIAL El dia 1 de maig es va inaugurar oficialment la celebració de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols. La relació Sant Feliu de Guíxols amb el fet sardanístic és molt especial i té una llarga història. El cèlebre compositor Juli Garreta n'és l'exemple més emblemàtic, però la seva figura s'explica per l'entorn en què va néixer i créixer: una ciutat industrial, dinàmica, emprenedora, creativa i oberta al món i a la cultura. Ell ha estat el més famós entre nissagues de músics guixolencs. La realització d'aquest esdeveniment que es prolonga durant un any és una aspiració de la nostra ciutat des de fa temps, la qual finalment s'ha pogut complir, tot fent el relleu a Perpinyà.

Colla Continuitat ballant a la barana de Mar, el 8 de setembre de 2019. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Pere Carreras)

Un dels objectius de la Capital de la Sardana és que nous públics de totes les edats aprenguin a conèixer i estimar aquesta dansa per mantenir viva la flama de la seva tradició. Amb aquesta idea s'ha amarat de sardanes la ciutat sencera, procurant una multiplicitat de mirades

i sentiments. Els serveis municipals, amb la col·laboració de l'Agrupació dels Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols, s'han coordinat per sumar esforços i contribuir a aquesta fita. La programació resultant ofereix concerts i esdeveniments vinculats amb el món de la sardana de gran qualitat. La ciutat ha apostat també per l'organització de nombroses propostes didàctiques per a l'alumnat de totes les edats. Volem que la gent conegui la dansa, també que n'entengui els orígens i el significat, i que es faci evident la importància del fet sardanístic per a Sant Feliu de Guíxols.

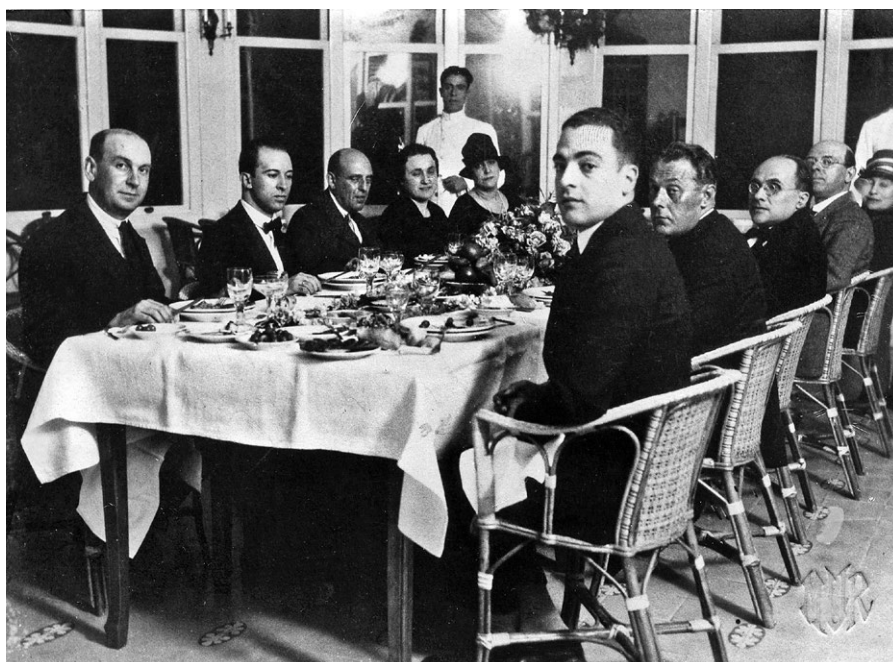

Retrat de l'escultor Balmaña treballant en el seu taller en el bust de Juli Garreta, cap al 1932. AMSFG. Fons Família Balmaña-Canet/ingrés per mitjà d'Antonio Camín (autoria desconeguda)

ELS ALTRES GARRETA No es guarden gaires textos escrits per Juli Garreta. A diferència dels compositors catalans de la seva generació, que solien publicar crítiques i articles als diaris, es fa molt difícil reconstruir el seu pensament. Contràriament, les seves composicions i la seva persona van conduir ràpidament a la creació del retrat literari d'un geni, una naturalesa artística que ignorava les normes i l'acadèmia. Aquesta semblança va encaixar bé en els cercles culturals del moment. Garreta era indomable, un bon salvatge que componia sense mètode ni coneixements. Era pura intuïció.

Una de les poques cartes que es guarden d'ell la va adreçar a Eduard Toldrà el juliol de 1925. Garreta presidia l'Associació Musical de Sant Feliu de Guíxols. Li comunicava que la junta havia acceptat la seva proposta d'organitzar un concert d'homenatge al violinista. És una carta de gestió que deixa entreveure un Garreta insòlit, implicat activament en la programació musical i en la promoció de compositors més joves. Com aquest, impulsor de la música a Sant Feliu, hi ha altres perfils de Garreta que han estat emmascarats pel mite del geni despistat.

Dinar d'homenatge a Juli Garreta a Can Rius, el juny de 1927. A l'esquerra de la taula, Lluís Garreta, Enric Casals, Blai Net, Isabel Pagès, senyoreta Frasquita. A la dreta de la taula: Arseni Menció, persona desconeguda, Joaquim Pena, Pau Casals i la seva esposa. AMSFG. Col·lecció Maria Garreta (autoria desconeguda)

Sortosament, les diferents mirades sobre el passat, com les que agrupa aquest número monogràfic, han recuperat una figura més completa i interessant que el cas meravellós del rellotger que escrivia música sorprenent. I això és necessari no només per comprendre l'època i les seves contradiccions, sinó especialment per entendre i escoltar amb intensitat una de les produccions musicals catalanes més importants de principis del segle xx.

Joaquim Rabaseda i Matas

Escola Superior de Música de Catalunya

CALIDOSCOPI

EL PUNT DE VISTA

Vist pel CONTEXT

JULI GARRETA, NOUCENTISTA. L'arribada del segle xx a Catalunya va implicar un important canvi cultural i polític que volia deixar enrere el Modernisme del segle anterior. El nou moviment fou batejat amb el nom de la centúria que s'encetava, el nou-cents, tot fent un joc de paraules que associava aquell moment amb una nova mentalitat i un nou projecte per al país. Tot i que el poble no va acabar de fer seu aquell corrent intel·lectual i elitista, el Noucentisme suposà un punt d'inflexió en la cultura catalana que amarà totes les manifestacions artístiques, també la música. Encara que, d'entrada, Juli Garreta no semblava encaixar en l'estereotip noucentista, la seva obra reuneix els trets propis d'aquest corrent: civilització, classicisme, mediterraneïtat, arbitrarietat, ordre i imperialisme.

Retrat de Joan Casas i Arxer, al centre, amb la seva família al seu xalet noucentista quan tot just acabava de ser construït l'any 1916. Al fons, es veu Sant Pol. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoría desconeguda)

Vist pel CONTEXT

JULI GARRETA,
NOUCENTISTA

Quan Eugeni d'Ors "Xènius" va començar a repartir títols de noucentista l'any 1906, des de la seva columna d'opinió a *La Veu de Catalunya*, el famós "Glosari", decidint qui era i qui no era mereixedor d'aquest qualificatiu entre els artistes, científics, pedagogs, poetes, economistes i altres personatges del seu temps, no va tardar massa a parlar de música i músics (Beethoven, Wagner, Saint-Saëns, Bach, etc.), però no va anar tan de pressa a presentar un músic com a noucentista. En primer lloc, en una glosa del 14 de març de 1906 dedicada a Jaume Pahissa, si bé sembla que no s'atrevia a qualificar-lo de noucentista, sí que s'afanyava a escarnir l'antiga adscripció del músic al Modernisme per portar-lo cap a les seves files.¹ No va ser fins al 16 d'octubre de 1907 quan va declarar noucentista a Cristòfor Taltabull. Unes setmanes abans, el 25 de setembre, dins de la sèrie de gloses "Imatgeria de l'estiu", és significatiu observar que dedicava una columna a la sardana, a la qual em referiré més endavant.

Precisament per a Ors l'artista noucentista havia de ser un intel·lectual, un creador-pensador amb la consciència de fer una aportació col·lectiva, en oposició al geni romàntic individualista i al modernista arrauxat.

No crec que tingui massa sentit preguntar-se si Juli Garreta va ser noucentista. Gaziol, Josep Pla i altres contemporanis que el varen conèixer deixen ben clar en els seus retrats que Garreta era gairebé a les antípodes del que Xènius considerava un artista noucentista. "Garreta fou un home normal", diu Pla, "o sia un home intel·ligent sense ser un intel·lectual".² Precisament per a Ors l'artista noucentista havia de ser un intel·lectual, un creador-pensador amb la consciència de fer una aportació col·lectiva, en oposició al geni romàntic individualista i al modernista arrauxat.

Més enllà de què i qui podia ser o no ser noucentista segons Ors, avui estem d'acord que el Noucentisme va adquirir rellevància en la vida cultural i política catalana del primer terç del segle xx precisament perquè va aglutinar –i això és el que va saber intuir i promoure Ors– un nombrós grup d'escriptors, artistes, arquitectes, polítics, acadèmics, científics i empresaris que de forma més o menys explícita treballaven amb la visió i la voluntat de prendre part en la construcció col·lectiva del país, entesa com un procés simultani d'afirmació d'una identitat nacional i de la modernització de les seves arts, de la seva cultura, i de les seves institucions. En paraules de Jordi Casassas, estem davant d'una "nova necessitat intervencionista en el si d'una societat que tothom percebia com canviava amb rapidesa".³ Això va ser possible gràcies a una sèrie de factors, que aquí només podem esbossar de forma sumària. Jo destacaria, primer, la presidència d'Enric Prat de la Riba a la Diputació de Barcelona (1907-1914) seguida per la seva etapa com a primer president de la Mancomunitat (1914-1917), liderant la tasca que es va planificar i dur a

1 En la primera edició en forma de llibre del "Glosari" 1906, publicada el 1907, Ors va corregir aquesta glosa, titulant-la "En Pahissa, noucentista", i afegint-hi aquest incís: "tan jove, que entra dins els qui jo anomeno «noucentistes», homes dels Nou-cents". Ors 1996, p. 754.

2 Pla, p. 331.

3 Casassas, p. 124.

Retrat de joves de la família Casas a l'exterior del seu xalet, als voltants de l'any 1920. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

terme des d'aquestes institucions amb una visió nacional (creació d'escoles, biblioteques, hospitals, infraestructures, instituts d'estudi i recerca, etc.); segon, l'assentament i estandardització del català com a llengua escrita en pràcticament tots els àmbits de la cultura, de la política i de la comunicació (això és, la creació de la consciència d'una llengua nacional); i tercer, la mitificació de la Mediterrània i dels orígens grecollatins de la nació com a eixos vertebradors de la cultura col·lectiva. Aquestes condicions confluen en la reivindicació de la tradició –un mite col·lectiu–, de la civilitat i de l'ordre (clàssic) com a referents per al progrés, la identitat i els valors de la comunitat.

Per evitar una falsa impressió del que va ser el Noucentisme cal remarcar que a diferència d'altres moviments la seva rellevància no es va circumscriure a la cultura, les arts i el pensament, sinó que la seva adopció per una part de la classe política i econòmica dirigent va tenir conseqüències en altres aspectes de la vida dels ciutadans, com la pròpia activitat política, l'urbanisme de moltes ciutats, la xarxa viària, els mitjans de comunicació, els transports, la publicitat, la salut, l'ensenyament i la formació professional, i un ampli ventall de la recerca científica, des de la pedagogia fins a l'enginyeria, la

A diferència d'altres moviments la seva rellevància no es va circumscriure a la cultura, les arts i el pensament, sinó que la seva adopció per una part de la classe política i econòmica dirigent va tenir conseqüències en altres aspectes de la vida dels ciutadans.

medicina, la biologia, la química i la cartografia, entre d'altres. No cal dir que la majoria dels progressos que es varen produir en aquests camps probablement s'haurien dut a terme amb o sense el Noucentisme, ja que la modernització i el progrés de Catalunya eren pràcticament imparables, però el moviment promulgat per Ors va tenir la capacitat –ni que fos de forma fugaç– d'aglutinar-los sota el lideratge d'una classe política i intel·lectual en un moment en què el conjunt de l'Estat espanyol vivia marcat per la inestabilitat i les crisis polítiques constants.

Hi ha altres aspectes del Noucentisme que cal tenir presents. D'una banda, que alguns dels projectes que va posar en marxa no es varen poder fer realitat fins després de la dictadura de Primo de Rivera, i per tant els va heretar i posar en pràctica la Generalitat republicana. De l'altra, que en molts aspectes no va ser un fenomen exclusivament català, sinó que durant el mateix període arreu d'Europa es varen produir moviments similars tant de reivindicació i construcció nacional com de "retorn a l'ordre", especialment un cop acabada la Gran Guerra. Òbviament, des de Catalunya aquests fenòmens eren seguits amb interès, tant en allò cultural com en les conseqüències polítiques. De fet, aquest és un període que també es caracteritza per una intensificació de la voluntat de molts intel·lectuals i artistes catalans de conèixer Europa, i sobretot d'implantar la modernització que vivia Europa a Catalunya, conscients que aquesta no vindria de l'Estat. Amb Ors al capdavant, l'uropeisme dels intel·lectuals i artistes catalans va ser un dels trets que va definir el moviment. La industrialització i la guerra varen propiciar que Barcelona es convertís en una capital europea, la més cosmopolita de l'Estat, i sens dubte això va afavorir un moviment com el Noucentisme. Tampoc hem d'oblidar que el Noucentisme és un moviment que en gran mesura va néixer com a reacció d'una classe social, la burgesia industrial i urbana, que veia amenaçat el seu estatus per la creixent reivindicació i influència de la classe treballadora, també urbana, a mesura que aquesta adquiria consciència política, s'organitzava i lluitava pels seus drets. D'aquí prové el fet que un gran nombre d'obres i projectes noucentistes fossin proposats dels intel·lectuals i artistes burgesos amb la voluntat de resoldre les friccions entre classes socials, un paternalisme que sempre va ser vist amb recel i desconfiança per la classe obrera, que va veure el Noucentisme com un corrent elitista i aliè.

El Noucentisme es va manifestar en obres que varen marcar profundament no només la cultura catalana de l'època sinó la posterior evolució d'aquesta, malgrat el fre, la repressió i la involució que va provocar la dictadura de Primo de Rivera durant la major part dels anys 20.

Així doncs, podem afirmar que el Noucentisme es va manifestar en obres que varen marcar profundament no només la cultura catalana de l'època sinó la posterior evolució d'aquesta, malgrat el fre, la repressió i la involució que va provocar la dictadura de Primo de Rivera durant la major part dels anys 20. Per posar només alguns exemples emblemàtics, podem recordar les pintures murals de Joaquim Torres García al Palau de la Generalitat (1912) i a Mon Repòs, la seva casa a Terrassa (1914); els diversos edificis escolars de Josep Goday a Barcelona (1917-35); la poesia de Josep Carner i de Guerau de Liost; l'escultura d'Enric Casanovas, Josep Clarà i Fidel Aguilar; la ceràmica de Josep Aragay; i la pintura de Joaquim Sunyer, Xavier Nogués, Josep Obiols, Feliu Elias i Pere Torné Esquius, entre d'altres. El Noucentisme també es va manifestar en una sèrie de magnífiques revistes, com *Vell i Nou* (1915-21), *Revista Nova* (1914-16), *La Revista* (1915-36), i *D'Ací i d'Allà* (1918-36), per citar les més conegudes. I sense anar gaire lluny, a Sant Feliu de Guíxols hi trobem dos magnífics exemples de l'arquitectura noucentista de Rafael Masó, el xalet de Joan Casas (1914-16) –que reclama una acció urgent per conservar-lo– i l'edifici de la Caixa de Pensions (1923-24) (fig. 1 i 2). Altres arquitectes noucentistes, a més de Goday i Masó, varen ser Josep M. Pericas, Adolf Florensa, els germans Ramon i Antoni Puig Gairalt, Francesc Folguera

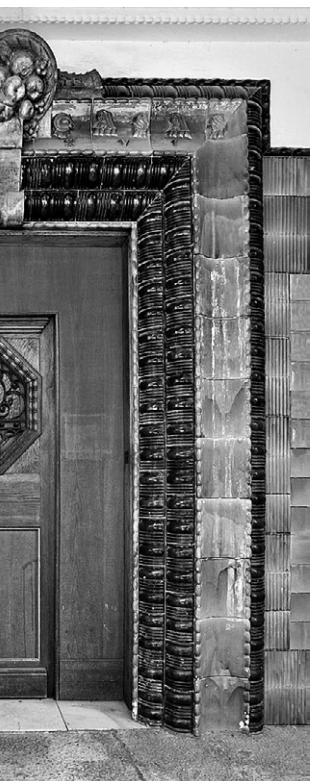

Fig. 1.
Porta de la Casa Casas, als afores de Sant Feliu de Guíxols, una de les cases més representatives de l'arquitectura noucentista de Rafael Masó. Procedència: Fundació Rafael Masó (autoria: Jordi Puig)

Fig. 2.
Edifici de la Caixa de Pensions de Sant Feliu de Guíxols, de Rafael Masó. Procedència: Fundació Rafael Masó (autoria: Jordi Puig)

Conscient que des de principis de segle la sardana estava vivint un període de renovació –en bona part gràcies a Garreta– Ors va voler deixar clar que la considerava una manifestació plenament intrínseca a la mitologia noucentista de la tradició i de la nació.

i Raimon Duran i Reynals. Precisament, Folguera i Florensa varen ésser els continuadors de l’obra de Masó a s’Agaró.

Tanmateix, més enllà del personatge, sí que ens podem preguntar si l’obra de Garreta va ser noucentista, independentment de la voluntat del compositor. Per ser més precisos, ens podem preguntar si la seva música respon als ideals estètics d’aquest moviment, és a dir, si la podem considerar una manifestació artística i cultural del Noucentisme tal com fem, per exemple, amb la música de Toldrà. I per això és important que ens fixem en aquella glosa de 1907 que esmentava al principi, que Ors va titular “Imatgeria d’estiu: la sardana”. Conscient que des de principis de segle la sardana estava vivint un període de renovació –en bona part gràcies a Garreta– Ors va voler deixar clar que la considerava una manifestació plenament intrínseca a la mitologia noucentista de la tradició i de la nació: “Arbitrarietat, Ordre. I el pas del Caos a l’Ordre és composició. La sardana comença en Caos i termina en Ordre. Per això la Sardana és una dansa *que es fa* (...) Se fa, com la mateixa Catalunya. Compleix –com pot, però un esperançament sense mida– el pas de lo local a lo ditxosament imperial.”⁴ Uns mesos després, el juliol de 1908, tornaria insistir-hi a la glosa “La sardana a Reus”, en la qual elogiava que es ballessin sardanes lluny de l’Empordà i ho tornava a qualificar d’imperial, que per a Xènius era sinònim de l’intervencionisme polític i cultural que defensava, ja que posava de manifest com el conjunt de la nació adoptava una de les tradicions originàries d’una part, en aquest cas el també mitificat Empordà. “Perquè Imperi vol dir això: sacrifici de la Terra a la Raça: oblit de la diferència i del fur, en benefici a la creixença i a l’expansió... A creixença i expansió mereix la Sardana ser duta.”⁵

Anys més tard, en el seu pròleg a la biografia de Garreta escrita per Marià Vinyas, Gaziel destacava un altre ingredient de la seva música que també

Fig. 3. Programa del Segon Concert de Tardor de l’Orquestra Pau Casals, que tingué lloc al Palau de la Música Catalana el 18 d’octubre de 1923, i en el qual es va estrenar *Les Illes Medes* de Garreta. Procedència: Centre de Documentació de l’Orfeó Català

Fig. 4. Programa del concert de l’Orquestra de la Societat dels Concerts del Conservatori de París, al Palau de la Música Catalana el 12 de juny de 1924, en el qual es va interpretar la *Pastoral* de Garreta. Procedència: Centre de Documentació de l’Orfeó Català

Fig. 5. Programa del concert d’homenatge de l’Orquestra Pau Casals a Juli Garreta, el 20 de maig de 1926 al Palau de la Música Catalana. La il·lustració, típicament noucentista, és obra de Francesc d’A. Galí. Procedència: Centre de Documentació de l’Orfeó Català

Fig. 6. Programa del festival dedicat a Juli Garreta, organitzat per l’Associació de Música “Da Camera” amb l’Orquestra Pau Casals al Palau de la Música Catalana, el 25 de maig de 1926. Procedència: Centre de Documentació de l’Orfeó Català

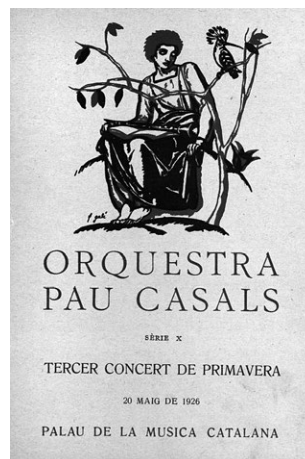
A l’altra pàgina, vista del xalet Casas durant la seva construcció, entre els anys 1914 i 1915, atès que encara no s’havia començat la coberta. Probablement es tracti d’una visita d’obra de l’arquitecte Rafael Masó, autor del projecte. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

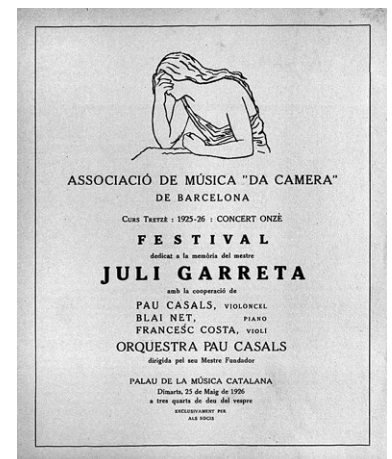
3

4

5

6

Civilització, classicisme, mediterraneïtat, arbitrarietat, ordre i imperialisme, gairebé que no es pot demanar més a una obra per determinar que és noucentista.

la situa en l'estètica noucentista. Si Vinyas la qualificava com una "música empordanesa i grassa", Gaziell apuntava que "en lloc d'empordanesa, seria millor dir mediterrània. És la del nostre classicisme anterior a tot, immemorial a la Costa Brava i que fàcilment s'abarroca."⁶ I per reblar el clau no hi podia faltar la sempre afinada opinió de Josep Pla, que en el seu "homenot" dedicat a Garreta afirma que Josep Serra i Juli Garreta "no solament crearen la sardana –o gairebé–, sinó que li donaren un punt de civilització, n'eliminaren la rusticitat, la irrisorietat musical i la inanitat intrínseca."⁷ Civilització, classicisme, mediterraneïtat, arbitrarietat, ordre i imperialisme, gairebé no es pot demanar més a una obra per determinar que és noucentista.

Però encara és més significatiu comprovar l'acceptació que la música de Garreta va tenir en els cenacles noucentistes. Per posar només dos testimonis, el

4 Ors 1996, p. 636.

5 Ors 2001, p. 199.

6 Gaziell, p. 1.562.

7 Pla, p. 349.

La filiació noucentista de la música de Garreta es fa palpable perquè des de 1905 el compositor havia deixat enrere les sardanes vuitcentistes impregnades d'òpera italiana i sarsuela, i fins i tot les que podríem considerar modernistes, per donar pas a les sardanes "simfòniques, wagnerianes, cultes, europees."

Fig. 7.
Escenari de la sala Athenea de Girona, preparat per oferir el concert de l'Any Nou dels Artistes, el 18 de febrer de 1916, que es va cloure amb la interpretació de dos moviments de les *Impressions simfòniques* de Garreta, amb la presència del compositor. Fotografia d'autor desconegut, publicada a la "Pàgina artística" de *La Veu de Catalunya* el dia 6 de març. Procedència: Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Girona

primer i més clar seria la plena adopció de la música de Garreta en els repertoris de les formacions orquestrals que considerem més representatives del Noucentisme, l'Associació de Música "Da Camera" (1913-1936), el Quartet i l'Orquestra Pau Casals (1920-1937) i la Banda Municipal de Barcelona sota la direcció de Joan Lamote de Grignon (1914-1939). A banda de l'amistat i admiració mútua que va existir entre Casals i Garreta, aquestes orquestres varen jugar un paper essencial a l'hora d'estrenar i popularitzar nombroses obres de Garreta, no només sardanes sinó la seva música de cambra i les obres simfòniques (fig. 3-6). En el mateix sentit, un altre testimoni significatiu és la presència del compositor en dues ocasions a la sala Athenea de Girona, un altre edifici de Masó que fou una veritable ambaixada del Noucentisme. Primer, el 29 d'octubre de 1913, quan la Principal de la Bisbal va oferir un concert de sardanes de Garreta en el qual va estrenar "A en Pau Casals" i "Primavera",

La música de Garreta és noucentista en allò formal però també en el seu significat, i ho és tant per la voluntat del compositor com per la categoria que la cultura dominant li va atorgar en tant que expressió dels valors que la definien.

i novament el 18 de febrer de 1916 quan la Societat Gironina de Concerts va interpretar dos moviments de les *Impressions simfòniques* (fig. 7).

Com han observat Costal i Castillejo, la filiació noucentista de la música de Garreta es fa palpable perquè des de 1905 el compositor havia deixat enre-re les sardanes vuitcentistes impregnades d'òpera italiana i sarsuela, i fins i tot les que podríem considerar modernistes, per donar pas a les sardanes "simfòniques, wagnerianes, cultes, europees."⁸ Si des de principis de segle les sardanes de Garreta ja eren sovint protagonistes de ballades a Figueres, Girona i Barcelona, la interpretació en forma de concert de la música de cobla, de la seva música de cambra i de la seva música simfònica tant en petites sales com a l'Athenea o, més endavant, en grans auditoris com al Palau de la Música de la mà de Pau Casals, personifica la seva plena adopció com a música culta i com a música nacional per part de la burgesia que impulsava i protagonitzava el Noucentisme. Al mateix temps, com ha argumentat Rabaseda, les principals obres de Garreta d'aquest període responen a la visió mítica del país que construïen els noucentistes. Rabaseda afirma que la música de Garreta "creava una visió interior del territori que, tant si era conegut com imaginat, inventava el mediterrani i la nació catalana (...) era gràcies a la música de Garreta que la natura s'humanitzava i esdevenia paisatge", tal com feien la resta d'artistes, escriptors i arquitectes seguint el dictat d'Ors.⁹ És a dir, podem concloure que la música de Garreta és noucentista en allò formal però també en el seu significat, i ho és tant per la voluntat del compositor com per la categoria que la cultura dominant li va atorgar en tant que expressió dels valors que la definien.

Jordi Falgàs Casanovas
Fundació Rafael Masó

8 Costal i Castillejo, p. 6.

9 Rabaseda, p. 435-36.

Bibliografia citada

Casassas, Jordi (2017). *La voluntat i la quimera. El Noucentisme català entre la Renaixença i el marxisme*. Barcelona: Pòrtic.

Costal Fornells, Anna; Castillejo Garnés, Bernat (2012). "Presentació [text introductor a l'edició]". Dins Anna Costal Fornells i Bernat Castillejo Garnés. *Juli Garreta (1875-1925). Obra completa II. Sardanes, vol. 4 (1902-1909)*. Barcelona: Tritó.

Gaziel (1970). *Obres completes. Obra catalana*. Barcelona: Selecta.

Pla, Josep (2010). *Homenots. Tercera sèrie*. O. C. 21. Barcelona: Destino.

Ors, Eugeni d' (1996). *Glosari 1906-1907*. Xavier Pla, ed. Barcelona: Quaderns Crema, 1996.

Ors, Eugeni d' (2001). *Glosari 1908-1909*. Xavier Pla, ed. Barcelona: Quaderns Crema, 2001.

Rabaseda, Joaquim (2009). "La música de la Costa Brava: Juli Garreta i el mite del mediterrani", *Anuari Verdguer* 17, p. 427-38.

Vist per la INSPIRACIÓ

GARRETA I ELS CLÀSSICS. L'Associació de Música "Da Camera" de Barcelona, al núm. 46 de la seva revista, descrivia així l'abast de la mirada musical de Garreta: «Mentre altres mestres deliberadament no volien tornar la casta nuesa de l'escriptura sardanística, en Garreta cregué de bon principi que la sardana era susceptible d'un ropatge més ric, emprant els recursos de l'art modern i d'un expandiment, per dir-ho així, de caràcter simfònic. Anà realitzant son ideal, arribant, com tots recordem, a escriure sardanes per a gran orquestra, que han estat aclamades en els concerts barcelonins. Fill de la mediterrània de Sant Feliu de Guíxols, sembla natural que els primers amors musicals d'en Garreta tinguessin per objecte "la dansa més bella de totes les danses". Mes son temperament musical tenia fretura d'assajar ses forces en altres camps, sentint igual atractiu per la gran composició orquestral i per la música "da camera"».

Vist per la INSPIRACIÓ

GARRETA I ELS CLÀSSICS

"Perquè En Garreta és un clàssic, un clàssic no solament de les sardanes sinó de la música en general". Així d'explícit era un dels articles de portada del *Diario de Gerona de Avisos y Noticias* del 30 d'agost de 1925, signat amb el pseudònim *Dansamor*, habitual firma de la premsa catalana en aquell moment. No era el primer crític –ni seria el darrer– a categoritzar la música de Garreta com a "clàssica", "universal" o "alta composició". Expressions com "el Wagner de la sardana", o les analogies entre les sardanes garretianes i les masurques de Chopin, per exemple, eren constants en les crítiques de premsa i en els escrits d'amics i col·laboradors del compositor guixolenc.

Retrat d'una noia a la platja de Sant Feliu de Guíxols a principis del segle xx. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

El 1925 l'etiqueta "clàssic" tenia, evidentment, una connotació positiva: el retorn al classicisme era un dels pilars fonamentals del Noucentisme.

Fig. 1

El 1925 l'etiqueta "clàssic" tenia, evidentment, una connotació positiva: el retorn al classicisme era un dels pilars fonamentals del Noucentisme, que s'identifica amb un temps (el passat grecollatí) i amb un lloc (el mar Mediterrani i, especialment, l'anomenada Costa Brava). Garreta, considerat autodidacte, intuïtiu, genial, clàssicament mediterrani, era tanmateix un home del seu temps, que representava la casa de pianos Ortiz & Cussó a Sant Feliu, viatjava per Catalunya i Europa, i s'empeltava de tota la creació musical moderna. I aquesta modernitat incloïa el coneixement del repertori musical europeu clàssic, en el sentit de canònic i de referència.

Aquest repertori clàssic va formar part del paisatge sonor de Garreta des de ben petit. La seva formació musical no va ser acadèmica, en el sentit que no va trepitjar mai el conservatori, igual que la majoria dels músics empordanesos de l'època. El seu aprenentatge va estar fortament vinculat a la pràctica musical i al contacte directe amb músics de tota classe i condició: va rebre classes del seu pare Esteve, també músic i rellotger, i del pianista i director coral Ramon Novi, entre d'altres mentors. Amb nou anys ja tocava regularment el piano al Centre Recreatiu de Sant Feliu de Guíxols, com també al Saló Lloveras i al cinema Vidal, i va començar molt jove a tocar en grups, bandes i orquestres, inclosa la seva pròpia Orquestra (després Quintet) Garreta. Fou en aquest entorn ple d'activitat musical en què va començar a desenvolupar gustos concrets envers el repertori clàssic, amb Mendelssohn, Chopin i Grieg com a primers referents. Amb Salvador Vidal i Marià Vinyas va passar infinitat d'hores tocant a vista –una competència aleshores indispensable per exercir de músic– arranjaments per a trio de Schubert, Schumann i Beethoven, a més de Wagner i Strauss, tant amb el violí com amb el piano. La música francesa, en canvi, no era del seu gust, segons explicarien anys més tard Marià Vinyas i Canut Pellicer en sengles escrits sobre Garreta.

A finals del segle XIX Sant Feliu de Guíxols era un centre neuràlgic de la indústria surera, i els contactes comercials de la vila amb Europa, especialment amb França i Alemanya, eren constants. Garreta i altres músics freqüentaven les vetllades de l'empresari Jaume Rovira, en les quals es coneixien i s'interpretaven obres clàssiques, *lied* romàntic i les últimes creacions europees. Mozart, Schumann, Grieg, Gluck, Beethoven, Bach o Strauss hi eren habituals; en definitiva, el gran repertori, els compositors que Garreta anomenava "clàssics". Al capdavant de l'Orquestra Garreta o del trio amb Vinyas i Vidal,

Garreta, considerat autodidacte, intuïtiu, genial, clàssicament mediterrani, era tanmateix un home del seu temps, que representava la casa de pianos Ortiz & Cussó a Sant Feliu, viatjava per Catalunya i Europa, i s'empeltava de tota la creació musical moderna.

El model germànic és ben present en les obres de cambra, començant pels títols, que eludeixen qualsevol referència descriptiva per centrar-se en la forma i la plantilla —sonata, quartet—, com en la divisió en tres o quatre moviments, o la presència de motius cíclics al llarg de tota l'obra.

combinava sense despenjar-se les músiques de ball, fantasies i arranjaments d'òpera amb la música considerada seriosa i elevada, incloent trios de Beethoven i Mendelssohn, per exemple.

Tot aquest bagatge musical com a intèrpret i arranjador dels "clàssics" té ecos en les seves composicions. Les primeres obres per a piano porten títols com "Nocturn", "Vals", "Masurca", "Impromptu" o "Romança sense paraules", són de tall clarament romàntic i emulen els seus estimats Chopin, Schubert, Grieg o Mendelssohn. Molt interessat pel violoncel, va escriure diverses obres per a aquest instrument amb acompanyament de piano, seguint el model romàntic de peces de caràcter i adreçades a músics concrets com Bonaventura Dini o Pau Casals. Fou en la música de cambra on Garreta va trobar els recursos formals i expressius per escriure com els clàssics, en un ambient molt favorable a aquesta ambició.

Garreta va estar molt vinculat a entitats musicals com la Societat Athenea de Girona o els Amics de la Música de Barcelona, i va ser el primer president de l'Associació de Música de Sant Feliu de Guíxols quan es va fundar, el 1924. Si bé cada associació plantejava el seu propi projecte cultural, l'objectiu comú d'aquestes entitats era fomentar l'activitat concertística i en general el conreu de l'esperit, per desmarcar-se dels entreteniments de moda com els esports o la música de ball. Aquesta música íntima, considerada de valor intrínsec per al progrés social i humà, era l'epítom del concepte de "clàssic". S'hi podia sentir Bach, Strauss i Mozart, i molt especialment Beethoven.

A partir de 1904 es generalitzen arreu de Catalunya els recitals monogràfics al voltant d'un sol compositor, i Beethoven era un dels més habituals. Es van programar cicles integrals de les sonates per a piano, violí i piano o violoncel i piano, com també dels quartets de corda, amb comentaris i explicacions dels intèrprets, o cicles Beethoven al llarg de diverses temporades. Pianistes com Blai Net o Blanca Selva eren habituals d'aquestes sessions beethovenianes, i van ser també intèrprets regulars d'obres de Juli Garreta com la "Sonata en do menor" per a piano o la "Sonata en fa" per a violoncel i piano. El model germànic és ben present en les obres de cambra, començant pels títols, que eludeixen qualsevol referència descriptiva per centrar-se en la forma i la plantilla —sonata, quartet—, com en la divisió en tres o quatre moviments, o la presència de motius cíclics al llarg de tota l'obra. En el llenguatge harmònic, però, l'ombra de Wagner segueix essent allargada, amb aproximacions a la idea de melodia infinita. Són obres ambicioses, complexes i plenament arrelades en la tradició musical germànica. Grahit ho va expressar de forma clara a la portada del setmanari guixolenc *L'Avi Muné*, el 19 de juny de 1920: *"la seva música te regust de la del colós de Bonn."*

Detall del programa del concert a Cala Pedrosa en homenatge a Juli Garreta organitzat el 26 de setembre de 1626. AMSFG. Col·lecció Municipal de Documents

És molt interessant veure la posició de les obres de Garreta en el repertori cambrístic del moment, ja que s'interpretava juntament amb Bach, Brahms,

IN MEMORIAM

Devots admiradors de l'obra altíssima de Juli Garrreta, enyoradors de la seva presència, s'apleguen, el primer diumenge de tardor de mil nou cents vint-i-sis, ran d'aquesta mar nostra, que ell cantà sempre amb la gràcia més pura, per retrobar el seu esperit.

Dintre l'arc inigualable de Cala Padrosa on semblen compendiar-s'hi les beutats totes de la costa mediterrània, hi són sonades de bell matí per la cobla « Unió Guixolenc »

Matinada, Pastoral,

Dalt les Gabarres, Primavera, Juny

i les seves notes prenen, dintre aquest aire d'íntima solitud i en contacte viu amb la natura mateixa, un ample sentit de fervorosa devoció a la memòria del Gloriós Absent.

Les cançons de Garreta, un corpus relativament reduït i limitat al període entre 1900 i 1907, també beuen de les fonts del lied alemany de Schubert, Mendelssohn, Brahms i Strauss, amb qui Garreta, Morera o Pahissa comparteixen intencions i programes.

Beethoven, Franck, Grieg i Wagner, i solia ser l'única obra d'autoria catalana del programa. Un bon exemple és el concert del 27 de novembre de 1925 a Olot, organitzat per l'Associació de Música amb Blai Net, Eduard Toldrà, Juli Murillo, Gracià Tarragó i Gabriel Rodó. El programa estava format pel "Quintet" de Brahms, el "Quartet amb piano" de Garreta i el "Quintet" de Schumann. La crítica del concert apareguda al setmanari *El Deber*, el 12 de desembre, qualifica així l'obra del guixolenc: *"En aquest quartet de juvenesa de Garreta, s'hi veu el seu amor als clàssics, i és per aixó que s'hi endevina la influència dels mateixos, sobre tot de Mendelssohn"*. Garreta, que va morir pocs dies després d'aquest concert, estimava els clàssics, i ja n'era un.

Més enllà de la música de cambra, aquesta coexistència de compositors catalans contemporanis amb el cànon europeu d'arrel germànica va ser un dels trets distintius del projecte de l'Orquestra Pau Casals. De nou, Garreta va ser l'únic català programat a la temporada inaugural de l'orquestra, la tardor de 1920. L'amistat i admiració mútua entre Garreta i Pau Casals va inspirar la creació de sardanes orquestrades, poemes simfònics com "Pastoral" o "Les Illes Medes", la "Suite en sol major", que sintetitza el simfonisme de Garreta, o el "Concert en sol menor" per a violí, instrument que tan bé coneixia.

Les cançons de Garreta, un corpus relativament reduït i limitat al període entre 1900 i 1907, també beuen de les fonts del *lied* alemany de Schubert, Mendelssohn, Brahms i Strauss, amb qui Garreta, Morera o Pahissa comparteixen intencions i programes. Les vetllades de les associacions de música eren un trampolí per a la difusió de la cançó artística arreu de Catalunya, igual que els concursos. Garreta no va conrear gairebé gens la música coral, però a Sant Feliu de Guíxols es va parlar durant temps del seu arranjamet per a cor i conjunt instrumental del "Cor dels pelegrins" del *Tannhäuser* wagnerià.

Amb tot, la crítica i els músics van trobar en les sardanes allò que feia més clàssic a Garreta, per bé i per mal. El 1897 va escriure la primera sardana, "La publi-lla", i durant els anys següents va viure de prop l'expansió de la sardana com a dansa nacional i, per tant, representativa d'una idea concreta de catalanitat, plasmada musicalment. Els enfrontaments estètics entre els diversos corrents dins del col·lectiu sardanístic van ser freqüents i intensos, i Garreta, a desgrat, en va ser protagonista recurrent. Algunes cobles, com la Principal de Peralada, es negaven a tocar les seves sardanes: no eren prou balladores, ni prou populars, ni responien al caràcter nacional de la sardana, arribant fins i tot a "desnaturalitzar-la". Els defensors les posaven al nivell, justament, de les músiques europees basades en elements populars, tot i que enormement tamisats i filtrats per la tradició clàssica, com les poloneses o els valsos en mans de Chopin, les rapsòdies hongareses recreades per Liszt o els cants noruecs que inspiraven Grieg. Són reveladores les cròniques sardanístiques, especialment després de la mort de Garreta, en què les seves sardanes s'escolten en silenci, com s'escoltaria un quartet en un concert íntim. La traça com a orquestrador també va ser un element controvertit, amb defensors i detractors de les tècniques i instrumentacions que utilitzava. Per als primers, comparables amb els grans Bach, Wagner, Mozart i Beethoven; per als segons, una mostra més del poc respecte a un model de sardana que havia de servir, simplement i estricta, per a ballar.

L'empremta dels clàssics, entesos com el gran repertori romàntic d'arrel germànica, va ser molt profunda en la formació musical de Juli Garreta. Aquests clàssics sempre el van acompanyar en l'aventura musical i vital, prematurament estroncada, i van nodrir tota la seva obra, de les peces per a piano de joventut fins a les grans obres orquestrals i de cambra, així com les cançons i les sardanes. Com en tots els aspectes de la figura de Garreta, són ben escassos els escrits propis i les expressions directes sobre les seves composicions, i hem rebut un relat generat gairebé sempre pels seus amics i pels músics que el van conèixer. Home de poques paraules, potser la definició de "clàssic" que més li escau és la que li atribueix Francesc Civil, dècades més tard: "els clàssics parlaven amb el llenguatge del sentiment".

Marisa Ruiz Magaldi
Museu de la Música de Barcelona

D'esquerra a dreta:

Vista de la badia, amb les antigues drassanes Mallol a la platja, a principis dels anys 20. AMSFG. Fons Pere Rius i Calvet (autoria desconeguda)

Vista de la badia de Sant Pol, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens i Compañó (autoria: Francesc Llorens)

Petit llagut en una cala, a la badia de Sant Pol, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens i Compañó (autoria: Francesc Llorens)

Retrat durant una visita al jaciment arqueològic d'Empúries, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens i Compañó (autoria: Francesc Llorens)

Vist pels CERTÀMENS ARTÍSTICS

JULI GARRETA ALS PREMIS MUSICALS. L'efervescència cultural que s'escampà per tot Catalunya a partir del segle XIX, arran de la segona Revolució Industrial, en general responia a les iniciatives i gustos de la burgesia. No obstant això, es van buscar fórmules per divulgar les noves estètiques i els nous idearis. La projecció dels nous corrents i mentalitats a tota la societat potser es devia al tarannà paternalista dels patrons, o potser a la voluntat de construcció de la identitat nacional catalana. El Modernisme es va estendre a tots els àmbits, també quotidians (llars benestants, comerços, fàbriques, estacions, etc.). El Noucentisme, per la seva part, es proposava estructurar Catalunya com a país i, en especial, exercia la seva influència en la concepció dels espais urbans. En aquest context, l'organització de concursos artístics fou molt popular i va constituir un important element de difusió no només de l'obra d'autors emergents sinó també d'autors consolidats, com Juli Garreta.

Vist pels CERTÀMENS ARTÍSTICS

JULI GARRETA ALS PREMIS MUSICALS

Reunida la Junta de fiestas en el salon de sesiones de la Casa Consistorial el día 22 del corriente acordó, para poder desarrollar el concurso en la forma pensada, averiguar el nombre del autor premiado y, abierto el sobre que lo contenía, resultó ser don Julio Garreta y Arboix, quien segun noticias reside en San Feliu de Guixols.

(Veredict publicat al setmanari de Figueres *El Regional*, 24 d'abril de 1902, p. 2)

Per constatar la importància dels concursos i certàmens artístics en la trajectòria musical de Juli Garreta n'hi hauria prou amb un recompte de les composicions del seu catàleg que es van presentar a algun guardó o van obtenir un premi. Abasten més de dues dècades i diversos gèneres, des d'un petit cicle de cançons reconegudes amb un accèssit l'any 1901 al Centre Catalanista Sarrianch fins a la "Sonata per a piano" en do menor de 1922, premiada a la tercera edició del Concurs Eusebi Patxot i Llagustera. Entremig, hi trobaríem partitures tan destacades com la "Suite Empurdanesa", "Scherzo", "Preludi mediterrani" o bé les quatre sardanes premiades en la primera edició dels premis Patxot: "Pastoral, Somnis, Recordant i Juny". Però resseguir aquest enfilall de distincions pot aportar més riquesa a l'anàlisi de l'evolució de Garreta com a músic i també per considerar la seva integració al moviment musical català a l'inici del segle xx. Va coincidir amb l'impuls dels concursos com una via de reconeixement pels autors i, alhora, com a articulació de noves maneres d'entendre la composició i els models musicals, mentre s'anava construint una xarxa de cultura activa i militant sense grans suports oficials.

Quan Garreta va fer les primeres temptatives conegudes per optar a algun premi ja no era un jove inexpert en el món musical, sinó que l'havia conegut com qui diu des del bressol, a través de l'activitat del seu pare.

Quan Garreta va fer les primeres temptatives conegudes per optar a algun premi ja no era un jove inexpert en el món musical, sinó que l'havia conegut com qui diu des del bressol, a través de l'activitat del seu pare. Havia tastat l'ofici, havia rebut formació i influències, havia donat ja a conèixer públicament unes primeres composicions. En un moment proper a l'escriptura d'aquelles cançons amb piano premiades a Sarrià l'octubre de 1901, devia treballar també en les tres sardanes que va enviar al concurs de les festes de la Santa Creu de Figueres celebrat l'abril següent: "La pecadora", "La filla del marxant" i "La Rondalla". Aquesta última va obtenir l'únic premi concedit pel jurat. Sovint s'ha considerat que aquesta composició suposava

un punt d'inflexió en el pas d'un Garreta primerenc cap a la maduresa estètica, però va comportar també una segona conseqüència: va ser designat directament com a membre del jurat que havia d'actuar en el concurs de cobles de les mateixes festes i que van haver d'interpretar, precisament, la seva sardana premiada. Va ser, amb tota probabilitat, la primera experiència de Juli Garreta en aquesta tasca.

Retrat de l'Orquestra Garreta l'any 1890. Els tres primers músics asseguts, a l'esquerra, són: Josep Garreta, Manel Massana i en Rotllens. AMSFG. Col·lecció Espuña-Ibáñez (autoria desconeguda)

Segons es desprèn del text del veredict, no era encara el "compositor meritíssim" i figura ràpidament associada amb Sant Feliu de Guíxols en què es va convertir després, però en aquell moment precís estava desplegant una estratègia força evident per donar-se a conèixer arreu. Així s'explica l'edició immediata de la partitura amb la reducció per a piano de "La Rondalla" a càrrec de la Casa Pujol de Barcelona, i també hi va contribuir poderosament la presència de l'autor en tot el món dels concursos musicals. De fet, pocs mesos després va convocar-se a la capital catalana una competició entre co-

Logotip de la Fundació Concepció Rabell, creada per Rafael Patxot complint el testament de la seva cunyada. A través d'aquesta institució va establir els premis Concepció Rabell, dels qual se celebraren catorze edicions entre 1920 i 1935. AMSFG. Biblioteca auxiliar

Al costat, a dalt, portada del programa del concert inaugural de la temporada 1925-1926 de l'Associació de Música de Sant Feliu de Guíxols. AMSFG. Col·lecció Antoni Vidal.

A l'altra pàgina, portada de la partitura per a piano de la sardana "Matinada" de Juli Garreta, editada pel Foment de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols. AMSFG. Col·lecció Agrupació Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols

ASOCIACIÓN DE MÚSICA
:: :: SAN FELIU DE GUIXOLS :: ::

CONCIERTO INAUGURAL

DE SEGUNDO CURSO

“ORQUESTRA PAU CASALS”, SALON
NOVEDADES, MIERCOLES 28 OCTUBRE
DE MIL NOVECIENTOS VEINTICINCO,
A LAS DIEZ DE LA NOCHE.

bles amb motiu de les festes de la Mercè, i dues d'elles van escollir sardanes de Garreta com a obres lliures: la Unió Cassanenca va obtenir un accèssit amb “La filla del marxant” i la Principal de la Bisbal va estrenar “La fada”, amb la qual va obtenir el primer premi a repartir amb la Principal de Peralada, un episodi que va esperonar una coneguda polèmica entre partidaris de dues estètiques sardanistes: la “balladora” i la “de concert”.

Enmig d'aquelles discussions, que començaven a apuntar la transcendència de la particular concepció simfònica de Garreta dins del panorama de l'escriptura sardanística, el compositor devia estar fent els últims retocs a una altra obra enviada a concurs, però aquesta vegada de caire ben diferent. Per tancar un any especialment intens, va provar sort a la capital espanyola, on la Sociedad Filarmónica Madrileña havia obert convocatòria per premiar composicions de música de cambra, concretament un quartet amb piano. Juli Garreta hi va concórrer amb l'única obra d'aquest format que va escriure i que, pel que sembla, havia començat força temps enrere. La partitura manuscrita, conservada actualment al Centre de Documentació de l'Orfeó Català, presenta encara el segell de l'entitat organitzadora del concurs amb la data d'admissió, 1 de desembre de 1902, i el lema escollit: “España”. En aquella ocasió, el premi va obtenir-lo el músic aragonès Vicente Zurrón, i es fa difícil endevinar qui devia assessorar Juli Garreta perquè s'hi presentés. Però el sol fet de la seva participació permet visualitzar un artista que, als vint-i-set anys, vetllava per la projecció del seu treball més enllà de l'àmbit local al qual a vegades se l'ha volgut recloure, i amb interès per conquerir l'èxit en diversos vessants de la composició, inclosos els registres clàssics de la música de cambra i orquestral, que van fructificar més plenament uns anys més tard.

Si hem de fer cas als fets, Juli Garreta no va pas considerar que la promoció i

EDICIÓ POPULAR

Dança Catalana

Sardana llarga pera piano

Editad per el FOMENT DE LA SARDANA
Sant Feliu de Guixols

2'50 ptes.

Uns noctambuls s'aturaren davant la casa. Quatre casats jovenots animaven a un solter empedernit. Fendi els aires una cançó.

Era l'Enric que cantava, allò tant apassionadament romàntic que fá:

Olas que al llegar
plañideras muriendo a tut pies.

No havem pogut averiguar si la Lluïseta pogue torná a encodormir-se.

Noticiari de la ciutat

Es amb gran pler que donem als llegidors la nova de la fundació, instituída a Barcelona per En Rafel Patxot i Jubert, el qual ha volgut d'aquesta ben escaienta manera honorar pietosament la memoria del seu difunt pare N'Eusebi Patxot i Llagustera, pianista empor-danés, natural de Sant Feliu de Guixols.

La fundació, que perpetuará el nom Patxot, consisteix en l'adjudicació de premis a obres musicals, mitjançat concursos anyals. Per a tal fi. En Rafel Patxot i Jubert ha fet dipositar l'Orfeó Catalá, de Barcelona, d'una important quantitat la renda de la qual, pujant a 2,000 pesetes anyals, sera destinada íntegrament a premis.

Els concursos es convocaran precisament en la data de naixença de N'Eusebi Patxot i Llagustera, ço est el dia primer de desembre, en la qual diada es publicarà així mateix, el veredicté del concurs anterior.

La convocatoria per al primer concurs, la redacció de la qual s'está ultimant, es farà pública, per tant, el dia primer del vinent mes de desembre.

Existint la veda per a la pesca de la llagosta, per aquestá Ajudantia s'adverteix als pescadors que serán seriament castigats, com igualment als venedors d'aquet crustaci, qu'infringeixin les lleis que regulen aquesta classe de pesquera.

Se treu a concurs una plaça de Veler de la «Corbeta Nautilus» entre els cabos de mar i mariners que se conceptuin aptes per a desempenyar-lo. donant-se plaç d'un mes per a sollicitar-ho.

Les condicions están exposades en aquesta Ajudantia de Marina.

Dilluns la companyia que actua en el teatre Novetats posará en taules la traducció castellana de la hermosa obra d'En Alfret Capus, *El Adversario*.

Ultimament han visitat aquesta redacció *Llaç*, revista quinzenal, de Reus; *Saba Nova*, setmanari, de Rubi, i *La Veu de la Selva* publicació quinzenal de Santa Coloma de Farnés.

Agraim choralment la visita.

Diumenge estará overta de torn la FARMACIA RODAS.

VOLEN TENIR les mans fines i blanques com en el pic de l'estiu?

Comprin un frasc de SAVO LIQUIT COLOMBIA i els hi deixarà la

La l
entre
quin
Jos
Plat

pell fina i blan
semps qu'els
tallin.

Es ven: a
Poujarniscle,
nyana.

Per lo que
tres llegidors
segons la pre
el dilluns fou
guissima neç
fusió entre la
cantil i el Ba

Sembla q
accions del
Crédit.

El dimars
vapor suec S
gat pasta de
el *Suruga*, v
carregar pac
holandés qu
Italia.

Entrat ja
número ens e
ocorreguda a
tre bon amic
Era el finat t
forces relació
guent el seu

Ha emba
nostre dilect
ras, a qui de
en aquelles
prompte i fel

Ha queda
conflicte pen
zet germans
La Lucha.

Diumeng
nat jugarán
quella vila i l

Des dem
vindrà 2 rals
se per lo tan

Se treva
quinat del m

Han sigut
tament els pl
la Sucursal
Descomptes
gran impuls
aquella lo m

No cal di
la nova.

Dillunç
representará
Alfred Capu

Notícia apareguda al setmanari *L'Avi Muné* de 29 de novembre de 1919 anunciant la creació dels premis musicals Eusebi Patxot i Llagustera, que es van convocar fins al 1935. AMSFG. Hemeroteca

A sota, Retrat de Concepció Rabell, vídua de Romaguera. Rafael Patxot, marmessor del seu llegat, creà una fundació dedicada al mecenatge en diferents àmbits. AMSFG. Biblioteca auxiliar

el prestigi que comportaven els guardons dels concursos fossin adients només per a joves compositors que iniciaven el seu camí. Va continuar presentant-s'hi durant molts anys i fent valdre la seva veterania. El músic figuerenc Antoni Juncà, amic de Garreta i company de generació, en una carta plena de records i anècdotes, li explicava a Salvador Raurich que la tardor de 1920, quan va formar part del jurat en la primera edició del concurs de sardanes de Banyoles, va saber que un músic de la Principal de la Bisbal havia demanat a Garreta si hi havia enviat alguna obra. La seva resposta va ser: "Sí; i per cert, segons quin jurat hagin nomenat, no l'entendran perquè els hi farà rodá el cap, perquè és força entremaliadota." Es referia a "La llar", la seva última sardana, que finalment hi va guanyar el segon premi. Per tant, tampoc es pot establir una diferència d'etapes entre el rol de participant i el de membre del jurat, sinó que els dos papers s'alternaven amb freqüència. Tant és així, que en la mateixa carta Juncà recordava una situació inversa, quan el 1914 ell s'havia presentat al concurs de Palamós i Juli Garreta, que aquell cop era membre del jurat, li va escriure: "Amic Juncà: Acabem de fer el fallo, concedint el primer premi a una sardana que comença amb aquest tema [còpia del compàs inicial] ¿és vostra? Ho celebraria. Juli". Ho devia celebrar, perquè Antoni Juncà va

La Casa Sobrequés, l'establiment musical més important de Girona, va convocar el seu concurs de composició el novembre de 1906, quan Solidaritat Catalana es trobava en el seu punt àlgid, i declarava aleshores que l'objectiu era "cooperar al magnífic desvetllament de l'Art Català".

guanyar el premi amb "L'Aplec de Sant Martí".

Fa poc temps, a finals de 2020, Albert Fontelles va defensar la seva tesi doctoral, dirigida per Joaquim Rabaseda i dedicada a la Cobla Barcelona. A més d'estudiar aquella entitat en el marc del Noucentisme, té la virtut de posar l'accent en la contribució dels concursos a la creació dels models estètics que van consolidar la sardana i la cobla, mentre feien possible també l'experimentació amb altres repertoris i esdevenien un aparador de prestigi tant pels concursants com pels membres dels jurats. Segurament, aquesta consideració es podria fer extensiva als altres certàmens musicals que, sota la forma de Jocs Florals, Festes de la Bellesa o propostes similars, van produir un efecte semblant en la producció de *lieder*, de música coral i de cambra, que eren els gèneres més habituals en les bases de les convocatòries, al costat de les composicions per a cobla. I encara sense perdre de vista que tot plegat s'inscrivía en el procés d'expansió del catalanisme, que articulava en aquest desplegament cultural el suport més visible a la seva acció política. Sense aquest element de context seria difícil copsar el veritable significat de la majoria dels esdeveniments en els quals Juli Garreta va intervenir com a concursant o com a tribunal, coincidint amb els representants de primera fila de la música i les lletres catalanes.

La Casa Sobrequés, l'establiment musical més important de Girona, va convocar el seu concurs de composició el novembre de 1906, quan Solidaritat Catalana es trobava en el seu punt àlgid, i declarava aleshores que l'objectiu era "cooperar al magnífic desvetllament de l'Art Català". Enric Granados va presidir el jurat, format també per Francesc Pujol, Jaume Pahissa, Joan Baptista Lambert i Juli Garreta com a secretari. Un magnífic retrat del moment, on el músic de Sant Feliu ocupava el seu lloc al costat dels companys de generació, com va passar en els anys següents amb Lluís Millet, Enric Morera, Josep Sancho Marraco, Antoni Juncà, Cassià Casademont, Carme Karr o Joan Lamote de Grignon. En definitiva, un Juli Garreta ben diferent del mític geni solitari, d'aquell "home que es passà tota la vida reclòs en la nostra ciutat", segons una imatge discutible, que tanta fortuna havia fet ben bé fins a les portes del segle XXI.

Joan Gay i Puigbert

Escola Superior de Música de Catalunya

Bibliografia citada

La informació sobre el Centre Catalanista Sarrirench es va publicar a *Lo Catalanista*, 13 d'octubre de 1901, p. 10.

La carta d'Antoni Juncà data del 17 de desembre de 1925, i la conserven els descendents del seu destinatari, Salvador Raurich.

La convocatòria del concurs de Casa Sobrequés va publicar-se a *Scherzando*, n. 6, novembre de 1906, p. 1.

La cita final procedeix de Lluís Lloansí (2000) "Juli Garreta i la seva obra musical" dins *Juli Garreta i Arboix (1875-1925)*. Barcelona: Mall, Associació Guixolencs de Cultura i Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Vist pel GÈNERE LÍRIC

LES CANÇONS POPULARS DE JULI GARRETA. En general Juli Garreta és considerat “el compositor de sardanes per excel·lència”, aquesta vinculació ha afavorit l’etiquetatge de Garreta com a músic local de grans dots. Aquesta percepció limitada segurament fou reforçada per la semblança que en va fer Marià Vinyas el 1955 a *Juli Garreta. L’home i l’artista*, biografia de referència fins fa ben poc. Tanmateix, a principis del s. xx, Garreta ja experimentava amb la música de cambra i la música simfònica, a més de la música vocal. La seva obra vocal majoritàriament consisteix en cançons líriques amb acompanyament de piano, obres corals, dues sarsueles i alguna peça de música sacra. Malgrat que la cançó sigui el gènere més desconegut de Garreta, mostra la participació de l’autor en el moviment literari artístic i català de finals del xix i principis del s. xx que considerava que la veu era l’eix per a una producció musical culta i pròpia de Catalunya.

Vist pel GÈNERE LÍRIC

LES CANÇONS
POPULARS DE
JULI GARRETA

El 15 de gener de 1903 Jeroni Zanné va publicar un article sobre música al setmanari *Juventut*. Hi contrastava les òperes italianes de Giuseppe Verdi, que considerava una “manifestació artística ben inútil”, amb els drames lírics de Richard Wagner, que situava al cim de l’art, al mateix nivell del *Faust* de Goethe o de les obres de Shakespeare i d’Ibsen. Com a membre destacat de l’Associació Wagneriana que presidia Joaquim Pena, Zanné havia col·laborat en la traducció al català d’alguns d’aquests drames lírics, com ara *El Capvespre dels Déus*, el 1901, o *Tristany i Isolda*, el 1906. Cap al final del text, l’autor proposava que els cantants “sense pretensions d’actor” –la majoria, afegia– podien dedicar-se al repertori de “*lieder* alemanys de Schubert” i també a “las cansons de la terra”.

A la primera dècada del nou-cents, a més de continuar impulsant el wagnerisme, els intel·lectuals del Modernisme van mostrar interès per introduir la cançó de model germànic –distingida amb el mot apropiat, *lied*, o *lieder* en plural– a la cultura musical catalana.

A la primera dècada del nou-cents, a més de continuar impulsant el wagnerisme, els intel·lectuals del Modernisme van mostrar interès per introduir la cançó de model germànic –distingida amb el mot apropiat, *lied*, o *lieder* en plural– a la cultura musical catalana, al mateix temps que insistien en la necessitat d’entendre’n el contingut textual en la llengua pròpia. Un bon exemple d’aquest propòsit va ser la publicació del primer *Cançoner selecte* amb *lieder* de Ludwig van Beethoven l’any 1907, una edició amb traducció al català a

Retrat de les germanes Llagustera amb la comtessa de Liac, en un saló de la seva casa (posteriorment coneguda com *la Catequística*), en una vetllada musical, cap al 1900. AMSFG. Col·lecció Espuña-Ibáñez (autoria desconeguda)

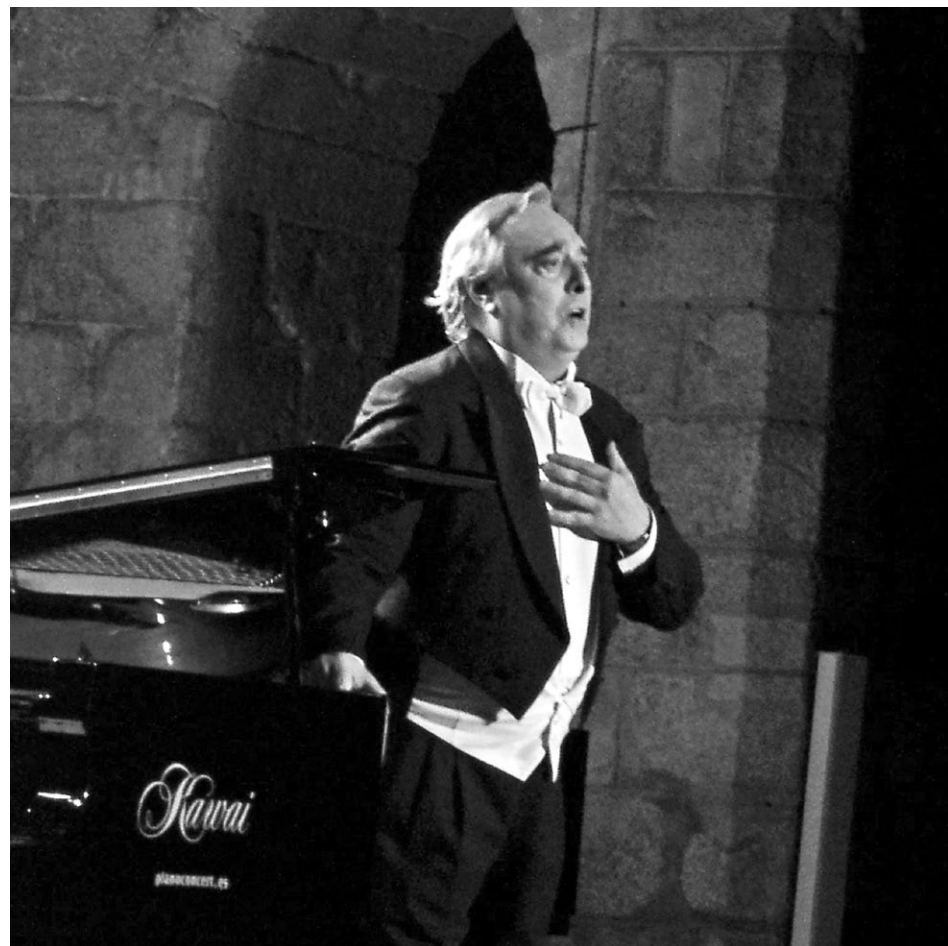
A l'altra pàgina, de dalt a baix i d'esquerra a dreta:

Retrat de grup dels components de la Societat Coral Gesòria, dirigida pel professor de música Ramon Novi. Les societats corals promogudes per Anselm Clavé eren un dels pilars per a l'accés a la cultura per part de la classe treballadora en el procés de construcció de la identitat catalana a finals del s. XIX i principis del XX. AMSFG. Col·lecció Espuña-Ibáñez (autoria: Jaume Bertran)

Retrat de Josep Anselm Clavé i Camps, músic, poeta i polític, qui va ser el promotor de les agrupacions corals a Catalunya. A partir de la seva experiència a la societat orquestrina La Aurora, el 2 de febrer de 1850 fa fundar La Fraternitat, primera societat coral de l'Estat espanyol. AMSFG. Col·lecció Municipal d'Imatges (autoria desconeguda)

Actuació del tenor català Jaume Aragall i Garriga al Festival Internacional Porta Ferrada de l'any 2006. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Pere Carreras)

Detall de la partitura de "La molinera" i "L'hereu Riera", de Juli Garreta, basades en les dues cançons populars. Procedència: Fons Joaquim Pena (Biblioteca de Catalunya)

cura de Joaquim Pena. La interpretació musical d'aquestes cançons requeria un nou ritual escènic ben diferent de l'operístic: el d'un "senyor vestit ab frach y una senyora ab trajo de societat" –segons l'expressió de Zanné– acompanyats al piano. D'aquesta manera, el *lied* centreeuropeu introduïa a Catalunya un repertori nou i també la manera d'interpretar-lo, alhora que incentiava els compositors a musicar poemes d'autors catalans.

Juli Garreta es va sentir atret per la cançó en aquests mateixos anys, i va concentrar tota la seva producció entre el 1900 i el 1907. La majoria de títols, agrupats en cicles o individualment, van ser presentats en concursos de composició i, segons el catàleg que els musicòlegs Joan Gay, Joaquim Rabaseda i Marisa Ruiz van publicar el 2014, en va escriure més d'una seixantena per a veu i piano. La xifra és imprecisa perquè en alguna ocasió va presentar diverses peces sota un mateix títol, documentades per referències indirectes que no permeten determinar-ne el nombre exacte. Això no obstant, i gràcies a aquest catàleg, sabem que Garreta va musicar poemes de Jacint Verdaguer, d'Apel·les Mestres, de Caterina Albert o del mateix Zanné, per exemple, representants destacats del Modernisme literari. També va escriure un parell de cançons amb poesies de Josep Calzada, un bon amic de Sant Feliu de Guíxols, i va harmonitzar per a veu i piano diverses cançons populars catalanes. Garreta va fer seves les directrius estètiques de l'època i va contribuir a l'ampliació del repertori de *lieder* en català.

En vida del compositor, tanmateix, aquelles partitures es van interpretar ben poc. Encara no havien proliferat les associacions de música que, arreu del país, als anys vint i trenta van promoure els recitals de Mercè Plantada, d'Emili Vendrell, de Conxita Badia o de Concepció Callao, quatre dels intèrprets més reconeguts aleshores. Una prova de l'embranchida i consolidació posterior del model de recital van ser, precisament, els concerts d'homenatge a Garreta l'any després de la seva mort. El 8 d'abril de 1926 l'Associació de Música de Sant Feliu de Guíxols va oferir una sessió-homenatge al "Gloriós Absent" al Saló Novetats. Hi van participar la cobla La Principal de la Bisbal, la soprano Mercè Plantada, el violinista Francesc Costa i el pianista Blai Net. La cantatriu va interpretar set cançons de Garreta: "Alpestre", "L'enamorat a l'enamorada", "Corranda", "El relicari", "Primavera", "Orfe!" i "La cançó de l'aire". Un programa similar s'havia interpretat el dia abans al Centre Fraternal de Palafrugell i l'endemà es repetí al Teatre municipal de Girona.

En vida del compositor, tanmateix, aquelles partitures es van interpretar ben poc. Encara no havien proliferat les associacions de música que, arreu del país, als anys vint i trenta van promoure els recitals de Mercè Plantada, d'Emili Vendrell, de Conxita Badia o de Concepció Callao, quatre dels intèrprets més reconeguts aleshores.

De la seixantena de cançons de concert que va compondre Garreta, de moment només se n'han localitzat prop d'un terç, i són les 21 que recentment han enregistrat el tenor Roger Padullés i el pianista Francisco Poyato al disc *Records i somnis* (Ficta, 2020). De la resta de títols, com ja advertíem més amunt, en tenim notícies indirectes sobretot de Josep Grahit qui, l'any 1952, va escriure una biografia inèdita del músic ganxó que es conserva a l'Arxiu Històric de Girona en un plec de fulls picats a màquina d'escriure. A més de remarcar que el *lied* "trobà en Garreta un devot d'aquesta forma del diví art i a ella dedicà gran atenció i esmersà no poques hores al seu conreu, en el qual reeixí esplendorosament", Grahit va copiar la relació de títols de cançons que ell coneixia. A sota de l'últim hi va afegir una observació que permet imaginar un catàleg encara més ampli: "A més, d'un plec de cançons que té Pau Casals". Garreta i el músic del Vendrell havien estat molt units professionalment des de la creació de l'Orquestra Pau Casals el 1920, amb la qual va estrenar les obres simfòniques "Pastoral" o "Les Illes Medes". L'any 1926, Casals va promoure un projecte d'edició completa del catàleg del músic, una iniciativa, però, que no va reeixir. Per aquest motiu és possible que algunes cançons quedessin a mans de Casals i, qui sap, puguin aparèixer algun dia.

Sigui com sigui, una dada destacable en l'inventari elaborat per Grahit és que Garreta, com a mínim, va compondre 24 cançons populars catalanes per a veu i piano. És indubtable que el músic estava interessat en explorar compositivament les tonades de la tradició oral, amb una rítmica vinculada als accents de les paraules i unes harmonies obertes a diverses possibilitats tonals i modals. A mitjans del segle XIX, el Romanticisme s'havia interessat per la recuperació d'aquest patrimoni amb una voluntat ideològica, la recerca d'un *esperit del poble* vinculat a la llengua. El Modernisme en va continuar investigant els recursos però amb una voluntat artística. A inicis del nou-cents diversos compositors n'havien publicat per a veu i piano, com ara Amadeu Vives –*Cançons populars catalanes* (Mas y Llobet, ca. 1900)–, Joan Gay Planella –*Cançons populars de Catalunya* (traduïdes al francès, Henry Lemoine, 1901) o Enric Móra –*Cançons populars catalanes (L'Avenç, 1900)*. Aquest últim, per exemple, havia fet gala de transcriure les cançons directament de l'oralitat i sabem que va fer una excursió al Bassegoda per obtenir les melodies més autèntiques –i menys intoxicades pel *gènere chico*– que l'escriptor Josep Massó i Torrents va descriure al capítol "Nit al ras" del llibre *Croquis pirinencs*.

La llista de cançons populars catalanes amb les quals Garreta va treballar els primers set anys del segle XX és encara un xic més extensa, arriba fins a 29 si tenim en compte que, entre 1902 i 1904, també va compondre cinc sardanes amb tonades del repertori de tradició oral –dues de les quals, "La filla del marxant" i "El cant dels ocells", són coincidents (v. taula p. 38). Si hi afegís *L'hostal de la Peira*, un cor mixt a cinc veus, que no té data coneguda, s'arribaria a la trentena de títols.

A sota, cançons populars catalanes que Juli Garreta va utilitzar per compondre cançons per a veu i piano i sardanes entre els anys 1900 i el 1907. Elaboració pròpia a partir de la biografia inèdita de Grahit, del segon volum de sardanes de Garreta en l'edició crítica de Bernat Castillejo i Anna Costal (Tritó, 2012) i del catàleg de Gay, Rabaseda i Ruiz (2014).

A l'altra pàgina, retrat del professor Ramon Novi, un dels mestres de Garreta, tocant el piano. AMSFG. Fons Ramon Novi (autoria desconeguda)

D'on va obtenir Juli Garreta el material per compondre aquelles cançons populars per a veu i piano? Va copiar la melodia d'alguna publicació o en va fer una transcripció pròpia?

	CANÇÓ POPULAR	GÈNERE MUSICAL	DATAció
1	El comte Arnau	Veu i piano	ca. 1900-1907
2	Sant Jaume de Galícia	Veu i piano	ca. 1900-1907
3	El dia de Sant Cristòfol	Veu i piano	ca. 1900-1907
4	L'enramada	Veu i piano	ca. 1900-1907
5	El rossinyol	Veu i piano	ca. 1900-1907
6	L'hereu Riera	Veu i piano	ca. 1900-1907
7	La molinera	Veu i piano	ca. 1900-1907
8	Comte Garí	Veu i piano	ca. 1900-1907
9	Les dues germanes	Veu i piano	ca. 1900-1907
10	Les ballades	Veu i piano	ca. 1900-1907
11	La vella	Veu i piano	ca. 1900-1907
12	Santa Quitèria	Veu i piano	ca. 1900-1907
13	L'angeleta	Veu i piano	ca. 1900-1907
14	L'Any	Veu i piano	ca. 1900-1907
15	La Mare de Déu	Veu i piano	ca. 1900-1907
16	La presonera	Veu i piano	ca. 1900-1907
17	Maria Agneta	Veu i piano	ca. 1900-1907
18	La Moya	Veu i piano	ca. 1900-1907
19	Muntanya de Recasens	Veu i piano	ca. 1900-1907
20	El pastoret	Veu i piano	ca. 1900-1907
21	Sant Segimont	Veu i piano	ca. 1900-1907
22	La flor de la immortalitat	Veu i piano	ca. 1906
23	La filla del marxant	Veu i piano	ca. 1900-1907
		Sardana per a cobla	ca. 1902-1904
24	El cant dels ocells	Veu i piano	ca. 1900-1907
		Sardana per a cobla	ca. 1902-1903
25	Isabel	Melodia inclosa dins de la sardana "El cant dels ocells"	
26	La donzella de la costa	Sardana per a cobla	ca. 1902-1904
27	El pardal	Melodia inclosa dins de la sardana "El cant dels ocells"	
28	El ball de la Joana	Sardana per a cobla	ca. 1902-1904
29	El testament d'Ameli	Sardana per a cobla	ca. 1902-1904

Ara bé, d'on va obtenir Juli Garreta el material per compondre aquelles cançons populars per a veu i piano? Va copiar la melodia d'alguna publicació o en va fer una transcripció pròpia? Si deixem de banda les melodies que va fer servir per a les sardanes –perquè es presten a modificacions derivades de

A dalt, d'esquerra a dreta:

Concerts de solistes del Festival Internacional Porta Ferrada el juny de 1999: Tina Gorina i Sònia Rodríguez. AMSFG. Fons Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (autoria: Xavier Colomer-Ribot)

Retrat del tenor Gaietà Renom, dret, amb Lluís Lloansí al seu davant en un domicili, probablement en el transcurs d'alguna trobada musical entre amics. AMSFG. Fons Lluís Lloansí (autoria desconeguda)

Retrat d'Enric Figueras i Gerònima Ibáñez l'any 1958 cantant "Rosa bruna" de Lluís M. Millet i Millet. AMSFG. Fons Enric Figueras Ribas (autoria desconeguda)

A sota, les cançons per a veu i piano de Juli Garreta i probable font documental. Elaboració pròpia a partir del catàleg de Gay, Rabaseda i Ruiz (2014).

la instrumentació i del ritme de sardana i, a més, no inclouen el text—, podem aventurar una hipòtesi per a més de la meitat dels títols: 13 de les 24 cançons populars harmonitzades per Garreta estan incloses als dos primers volums de *Cansons de la terra*, publicats el 1866 i el 1867 respectivament. Impulsada per l'escriptor barceloní Francesc Pelagi i Briz, aquesta col·lecció va ser de les primeres a recollir poesia i transcripció musical i va comptar amb diversos col·laboradors: Maria de Bell-lloc, Francesc Maspons, Joan Sitjar o Francesc Masferrer entre d'altres, per a la part literària; i Joan Carreras Dagas, Càndid Candi, Joan Tolosa, Josep Saltó i un llarg etcètera, per a la transcripció i harmonització de les melodies (v. taula a sota).

El comte Arnau	<i>Cansons de la terra</i> vol. 1 (Llibreteria de E. Ferrando Roca, 1866)
Sant Jaume de Galícia	
El dia de Sant Cristòfol	
La filla del marxant	
L'enramada	
El rossinyol	<i>Cansons de la terra</i> vol. 2 (Roca i Bros, 1867)
L'hereu Riera	
La molinera	
Comte Garí	
Les dues germanes	
Les ballades	
La vella	
Santa Quitèria	

D'aquestes 13 cançons populars de Juli Garreta només se n'han conservat, i ara enregistrat, dues: "La molinera" i "L'hereu Riera" (Biblioteca de Catalunya, M 2118). Tant una com l'altra tenen la mateixa línia melòdica i la mateixa tonalitat —la major i fa major, respectivament— que les transcrites i harmonitzades per Josep Saltó al segon volum de *Cansons de la terra*. Aquesta coincidència ja va ser destacada per Guillem Martí al Treball de Fi de Màster *El repertori per a veu i piano de Juli Garreta* dirigit per Joaquim Rabaseda i defensat a l'Escola Superior de Música de Catalunya (2019). Seguint aquest indicatiu, es podria inferir que les 11 cançons que encara no s'han localitzat és probable que també mantinguin les característiques musicals bàsiques del model de referència. En aquest sentit, un detall musical rellevant que refor-

L'austeritat i la manca de filigranes a la veu i al piano, fins i tot podrien fer pensar que ambdues cançons són una mena d'exercici exploratori, un gest íntim per tal d'absorbir les característiques de la tradició oral.

ça encara més aquesta idea és que, tant en la transcripció de Saltó com en la seva partitura, "La molinera" està escrita en un compàs de $\frac{3}{4}$ molt forçat, perquè l'accent sil·làbic del text no es correspon amb la regularitat que demana la pulsació musical –com passa tan sovint en les melodies de tradició oral–. S'intueix, doncs, que Garreta va voler mantenir una certa fidelitat a aquella edició dels anys seixanta del segle XIX.

Tanmateix, per què va utilitzar aquells llibres antics, publicats anys abans del seu naixement? Potser hi va topiar sense gaire més motivació mentre cercava un cançoner qualsevol, o potser formaven part de la biblioteca del seu pare, el músic Esteve Garreta, i per això els coneixia i tenia a mà. Però també podria ser una tria deliberada. *Cansons de la terra* és una obra en cinc volums, però només els dos primers inclouen un acompanyament harmònic –els altres tres, publicats els anys 1871, 1874 i 1877, només contenen la transcripció melòdica. Una possibilitat és que Garreta volgués conèixer explícitament les idees de Candi i de Saltó, és a dir, de les més antigues que va poder trobar per basar-hi la tonalitat i el compàs de les seves partitures. L'harmonia que desenvolupa a "La molinera" i "L'hereu Riera" és més variada que en aquells dos cançoners, però l'acompanyament pianístic no és virtuós, no estableix cap diàleg amb la melodia, i tampoc hi ha introduccions ni enllaços. L'austeritat i la manca de filigranes a la veu i al piano, fins i tot podrien fer pensar que ambdues cançons són una mena d'exercici exploratori, un gest íntim per tal d'absorbir les característiques de la tradició oral. Tindria certa lògica, perquè Garreta necessitava amarar-se d'aquelles cançons "de la terra" per poder compondre partitures originals però "de cayent popular", tal com s'especificava en alguns concursos –com al Certamen Literari Musical d'Olot, que va guanyar amb *Col·lecció de cançons* l'any 1906–. Ara per ara, aquesta és només una possibilitat. Cal esperar que algun dia es localitzin tots els títols que encara manquen i puguem, finalment, estudiar i valorar el catàleg de cançons garretianes en el seu conjunt.

Anna Costal i Fornells

Escola Superior de Música de Catalunya

Vist pel MECENATGE

PATXOT I GARRETA, EL MONUMENT ESPIRITUAL A L'OMBRA. Aquest escrit es proposa estirar el fil de la connexió entre dos grans personatges de la cultura catalana, Juli Garreta i Rafael Patxot, els quals són, amb tota probabilitat, el més gran compositor de sardanes i el més gran mecenes que ha tingut Catalunya. Ambdós són guixolencs, enamorats de la música, del mar i de la seva terra. Cadascun d'ells, per separat, a causa de la seva rellevància ha estat objecte de diverses recerques i publicacions. Malgrat que fa temps que hi ha indicis dels possibles vincles, la seva relació és una qüestió en la qual no s'havia aprofundit. De fet el seu lligam s'entén pel seu veïnatge local, però principalment pel moment històric i cultural en què van viure. Tots dos, neixen, es troben i creixen amarats de Noucentisme, però amb papers diferents d'acord amb la seva extracció social.

Vist pel MECENATGE

PATXOT I GARRETA,
EL MONUMENT
ESPIRITUAL A
L'OMBRA

Inicialment, l'única pista sobre la relació entre aquestes dues persones només consistia en la referència que el mateix Rafael Patxot fa de la participació de Garreta als premis musicals Eusebi Patxot a les seves memòries *Guaitant en-rrera: fulls de la vida d'un octogenari*, editades a Ginebra l'any 1952. Aquesta referència és constatable en el fons d'aquest concurs musical, dipositat a l'Arxiu del Palau de la Música i l'Orfeó Català. Però posteriorment, la donació de documents del fons personal de Rafael Patxot a l'Arxiu Municipal de

Detall de la façana de la casa Patxot, amb el característic rellotge de sol, 2003. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria: Jordi Gallego)

La donació de documents del fons personal de Rafael Patxot a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols per part dels seus nets, Núria i Rafel Carreras Patxot, han permès han permès comprendre millor l'abast d'aquesta relació.

Sant Feliu de Guíxols per part dels seus nets Núria i Rafel Carreras Patxot han permès comprendre millor l'abast d'aquesta relació i entendre també per què ha quedat en l'oblit.

En les pàgines d'aquesta revista, tot sovint hem parlat de Rafael Patxot, un dels guixolencs més rellevants per a la cultura catalana, mercès sobretot a la seva ingent obra de mecenatge. Els seus projectes més emblemàtics van ser l'Estudi de la Masia Catalana i l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya realitzats a través de la Fundació Concepció Rabell en col·laboració amb el Centre Excursionista de Catalunya i l'Orfeó Català, respectivament. Però no menys important fou la seva tasca pionera en la meteorologia, àmbit en el qual obtingué reconeixement internacional. Les seves primeres aportacions van ser com a científic, en el seu Observatori Català de Sant Feliu de Guíxols, i posteriorment serien com a mecenes, també des de la Fundació Concepció Rabell.

La seva admirable labor, tan extensament estudiada, s'explica per la confluència de diversos factors, personals i de context. Va néixer l'any 1872 essent hereu d'una família benestant d'industrials surers guixolencs amb una branca molt ben situada a Barcelona. El seu estatus social i econòmic li va permetre gaudir d'una educació exquisida i d'una visió cosmopolita del món. Patxot és un catalanista pur, en el qual es barreja l'amor romàntic per la seva terra, propi de la Renaixença, i la seva racionalitat com a científic. En ell es fonen l'estimació per la naturalesa, per la cultura i per Catalunya. Alhora és un home de família, amb uns valors sòlids, conservador i catòlic, encara que antifeixista i molt crític amb l'Església col·laboracionista amb el règim de Franco. Rafael Patxot és, en definitiva, pur Noucentisme, amb unes accions i pensament coherents amb les polítiques de la Mancomunitat i l'ideari de Prat de la Riba.

És fàcilment constatable la passió de Rafael Patxot per la música. Ell mateix explica a les seves memòries que la seva relació tan especial amb aquest art neix durant la seva infantesa, gràcies al seu pare Eusebi, el qual era enginyer però tenia grans dots com a intèrpret de piano. Cada vespre els obsequiava amb un petit concert, de manera que aquesta era la faceta per la qual era recordat per tothom, també per Rafael qui li tenia gran admiració. A les seves memòries va afirmar "tant com el cant maternal, ben segur que ens breçaren les veus d'aquell Pleyel de cua".

Una part molt important del mecenatge de Rafael Patxot es dedicà a la música. L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, engegat el 1922, tenia com a objectiu fer un recull científic de la música popular catalana. El projecte fou executat amb mitjans tècnics extraordinàriament avançats per l'època com fonògrafs per fer enregistraments amb cilindres fonogràfics i també fotografies, per documentar detalladament tot el treball de camp. La tasca

Juli Garreta és un dels beneficiaris de l'obra de mecenatge de Rafael Patxot. El compositor guixolenc va participar en la primera edició dels premis musicals i va ser premiat pel recull de quatre sardanes, format per "Juny", "Pastoral", "Somnis" i "Recordant".

es va fer en col·laboració amb l'Orfeó Català i va aplegar més de 40.000 documents amb partitures, lletres de cançons i descripcions de danses, a més dels documents sonors i fotogràfics abans esmentats.

Un altre vessant del mecenatge musical de Rafael Patxot es va proposar promoure la creació d'obra musical. Així l'any 1919 va instituir els Premis Musicals Eusebi Patxot i Llagustera, en memòria del seu pare, del qual se celebraren vuit edicions, fins el 1935. També establí els premis Concepció Rabell, dels qual se celebraren catorze edicions entre 1920 i 1935. En tots dos concursos hi van participar destacats compositors com Higiní Anglès, Manuel Blancafort, Francesc Civil, Amadeu Cuscó, Joan Baptista Lambert, Juli Garreta, Francesc Pujol, Blanca Selva, Joaquim Serra, Eduard Toldrà, Josep Sancho Marraco i Joaquim Zamacois, entre d'altres.

En l'àmbit musical, com en tota la seva obra de mecenatge, la motivació principal fou assolir una contribució patriòtica a la cultura catalana, per tant la música popular i les sardanes van tenir-hi un paper molt destacat. Així, en la primera convocatòria dels premis Eusebi Patxot, les bases van fer treure dos premis a concurs: un per a les quatre millors sardanes per a cobla empordanesa d'onze instruments i un altre per a les quatre millors gloses de cançons o ballets populars catalans per a cobla empordanesa d'onze instruments, pròpies per a ésser executades en les festes populars (concert, serenata, etc.).

Juli Garreta és un dels beneficiaris de l'obra de mecenatge de Rafael Patxot. El compositor guixolenc va participar en la primera edició dels premis musicals i va ser premiat pel recull de quatre sardanes, format per "Juny", "Pastoral", "Somnis" i "Recordant". Formà part del jurat de la segona convocatòria, juntament amb Lluís Millet i Domènec Forns. I, en la tercera convocatòria, novament va rebre un premi per la sonata en do menor per a piano, dedicada a Marià Vinyas i que va presentar amb el lema "De nostra terra".

Però la relació entre Rafael Patxot i Juli Garreta ben segur que no es limità a l'àmbit del mecenatge. Lògicament havien coincidit a Sant Feliu de Guíxols, i les ocasions de trobada les podem conèixer per mitjà de la premsa de l'època. Com que tots dos eren personatges reconeguts i actius, participaven de diferents maneres en els esdeveniments locals. Un de ben especial va ser la inauguració de l'Exposició de Belles Arts el 3 de juliol de 1892, amb motiu de l'obertura de la línia de la Companyia del Tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona. També es van trobar en les vetllades politicoliteràries i musicals que organitzava el Centre Català de Sant Feliu de Guíxols, del qual Patxot va ser vicepresident, i en les quals hi participaren Garreta i Marià Vinyas, a banda d'intel·lectuals i artistes com Santiago Rusiñol o Joan Maragall. La relació que hi havia entre aquests personatges ha quedat reflectida en la seva correspondència. Entre Patxot i Maragall va existir una bona amistat, com es

En els seus escrits, Vinyas dóna compte de molts temes al mecenes i s'endevina com Rafael Patxot s'ocupava de manera personal del seguiment de Juli Garreta, en l'aspecte musical, més enllà del mer lliurament de premis.

veu en les 10 cartes que entre 1901 i 1908 van intercanviar i que es conserven a la Biblioteca de Catalunya.

També hi hauria una relació d'amistat i col·laboració entre Rafael Patxot i Marià Vinyas, músic i surer, gerent de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona. A l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, dins la correspondència personal de Rafael Patxot conservem 6 cartes de Marià Vinyas, escrites entre 1919, any en què s'iniciaren els concursos musicals Eusebi Patxot, i el 1925, any de la mort de Juli Garreta. Corresponen, doncs, al moment

on Rafael Patxot va promoure l'obra de Garreta a través de les seves institucions de mecenatge. En els seus escrits, Vinyas dona compte de molts temes al mecenes i s'endevina com Rafael Patxot s'ocupava de manera personal del seguiment de Juli Garreta, en l'aspecte musical, més enllà del mer lliurament de premis.

El 28 de novembre de 1919, en la primera carta conservada, Vinyas accepta el seu nomenament com a jurat del primer concurs. També li confirma que ha realitzat l'encàrrec d'avançar a Garreta 30 pessetes corresponents a les despeses d'un viatge. No especifica si aquest desplaçament està relacionat amb els premis o no, però és interessant veure les dinàmiques de relació entre ells, especialment el comentari "tal com m'encarregares vaig trobar a n'En Garreta amb la diplomàcia escaient", potser percebien Garreta com una persona susceptible? El que sens dubte mostra aquesta carta és que Marià Vinyas era l'home de confiança de Rafael Patxot i actuava com a intermediari entre ell i Juli Garreta.

El 12 de juliol de 1920 Vinyas envia una butlleta de subscripció a Rafael Patxot perquè col·labori econòmicament amb la Comissió organitzadora de les festes d'estiu de Sant Feliu de Guíxols, la qual es proposa un intens programa cultural que comprenia una modesta exposició

Nydia, la venedora de flors cega de Pompeia, escultura de marbre blanc feta per Randolph Rogers entre 1855 i 1856. Metropolitan Museum of Art Engelhard Yard Court American Wing. Donació James Douglas (1899) (autoria: Ricardo Martins)

local d'art, una demostració de dansaires catalans i un concert homenatge a Juli Garreta a càrrec de l'orquestra Amics de la Música. No tenim la resposta però la imaginem afirmativa, essent Patxot una persona compromesa amb la cultura i amb la seva ciutat natal.

En la carta de 2 de setembre de 1922, novament es veu el paper d'intermediari de Vinyas. A la seva epístola comenta a Rafael Patxot diferents temes relacionats amb la música, com el repertori interpretat per l'Orfeó Gracienc en un concert, sota la direcció de Joan Balcells. Fa una interessant referència a la sonata de Garreta, que aquell any fou premiada a la tercera edició dels premis Eusebi Patxot. En relació amb aquesta peça, Vinyas li comenta amb deix arrogant: "En Garreta ja té enviada la seva Sonata, per tant no la podreu sentir per ara. Amb les correccions que hi he fetes, és ara magnífica, quelcom de definitiu. El segon temps "andante" que semblava no vèncer-nos com els altres, ha quedat esplèndid".

El 30 d'octubre de 1925, poc abans de la mort de Garreta, Vinyas adreça una carta a Patxot per comentar diferents temes, entre els quals comenta que l'orquestra Casals va interpretar a Sant Feliu de Guíxols "una Suite d'En Garreta de gran volada, ben catalana i magnífica".

Les dues darreres cartes conservades tracten sobre la mort prematura de Juli Garreta. En la de 4 de desembre de 1925, Vinyas explica com ha cercat la millor manera de donar la fatídica notícia a Patxot, conscient del trasbals que la nova li causaria, intentant suavitzar l'inevitable. En el darrer paràgraf diu "La vídua, germans, amics i jo t'agraïm fortament el teu condol. Déu te pagui el bon record i tot el que ja en vida feres per ell". En la del dia 11 de desembre del mateix any, Vinyas diu que contesta la carta que Patxot envià el dia 5 de desembre, l'endemà mateix de la penúltima carta enviada per Vinyas. La resposta que Patxot envia amb tanta diligència era, segons Marià, una "generosa i tan lloable" oferta que la vídua agràia i també demanava de fer compatible amb la proposta de Pau Casals i Salvador Raurich, els quals ja feia temps que tenien el projecte de catalogar l'obra de Juli Garreta.

En el catàleg de l'obra de Juli Garreta, realitzat per Joan Gay, Joaquim Rabaseda i Marisa Ruiz s'explica amb tot detall que els primers intents de catalogar l'obra del compositor ja es van produir en vida seva, atès que hi ha algunes llistes publicades a la premsa o bé en programes de mà de concerts. La tasca de Casals i Raurich, sembla que s'inicià a principis de 1926 i que van comptar amb la col·laboració d'Isabel Pagès, vídua de Garreta, Lluís Garreta, Josep Baró o Domènec Mas, que els van enviar material divers, com documents i partitures. Segons els autors del catàleg, aquests treballs primigenis van consistir en llistes amb dates de composició de les obres, que principalment eren sardanes. Qui va fer un treball més exhaustiu, posteriorment, fou

Portada del llibre de Camille Flammarion *Uranie*, traduït al català per Rafael Patxot i editat el 1903 a la Biblioteca Popular de L'Avenç i reeditat per l'Agrupació Astronòmica de Sabadell l'any 2007. Il·lustració del rellotge amb la musa Urània que Flammarion tenia damunt del seu escriptori a l'observatori de Juvisy i que anteriorment havia pertangut a Le Verrier que el tenia al despatx del seu observatori de París. Extret del bloc Celobert al Montsec de Ramon Moliner a <http://celobertalmontsec.blogspot.com/2011/04/urania-musa-de-lastronomia.html> [consulta feta el 5 de març de 2021]

Les altres dues són cartes que situen a l'escena Agustí Calvet, les quals també evidencien que el cercle d'amistats del compositor tot just després de la seva mort ja es va proposar realitzar la compilació i edició de la seva obra completa.

Josep Grahit quan l'any 1952 elaborà la biografia de Garreta, encara que no fou publicada.

No hi havia cap notícia de l'aportació de Patxot a la compilació i edició de l'obra completa de Garreta fins que es va localitzar una carta a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols. Es tracta d'un escrit del 23 de juny de 1931 amb el logotip de la Institució Patxot, fet personalment per Rafael Patxot responnent a una sol·licitud d'ajuda econòmica de la Comissió Pro Monument, la qual s'havia adreçat a diverses administracions, entitats i particulars per aconseguir el finançament necessari per realitzar un monument en honor a Juli Garreta. En la seva resposta, Patxot explica com després de la mort de Garreta, el mestre Pau Casals va organitzar la Secció Juli Garreta, en funcionament des d'aleshores, amb l'objectiu de compilar, transcriure i editar l'obra del compositor. També es proposen garantir-ne la propietat a Isabel Pagès. Explica que la tasca és lenta i difícil però que està essent realitzada per Pau Casals i Joan Balcells i que ell sol s'ha fet càrrec del seu finançament, que fins llavors pujava 10.000 pessetes. En aquest cas, Patxot, no se sent obligat a contribuir al monument.

Arran d'aquesta carta, es va fer la recerca a la correspondència del Fons Pau Casals¹ per trobar altres documents per completar la informació sobre aquest projecte de compilació i que confirmessin la col·laboració de Rafael Patxot amb Casals. En aquest fons es van localitzar tres fonts. Una confirma que el projecte de compilació de l'obra garretiana va sorgir tot just traspasat l'autor, tal com explica Marià Vinyas a Patxot. Es tracta de la notícia "La muerte del compositor Juli Garreta", publicada a *La Noche*, de 3 de desembre de 1925, p. 3 "Iniciada por Raurich y secundada por Pablo Casals y varias entidades musicales, habíase lanzado la idea de publicar la edición de las obras completas de Garreta. La muerte del popular compositor de sardanes, da triste oportunidad a este proyecto."

Les altres dues són cartes que situen a l'escena Agustí Calvet, les quals també evidencien que el cercle d'amistats del compositor tot just després de la seva mort ja es va proposar realitzar la compilació i edició de la seva obra completa. En aquests escrits es posa de manifest també que el consens entre les diferents parts implicades va trigar mesos i que, Patxot, tot i haver-se ofert a col·laborar de manera immediata, s'hi afegí posteriorment.

En una carta del 25 d'agost de 1926, Agustí Calvet exposa a Joaquim Pena "Em complau molt que el mestre Pau Casals i vostè s'interessin per la vídua del nostre estimat Juli. Crec que entre tots ens serà més fàcil –o més planer– de trobar la solució que cerquem. Penso que no cal dur pressa, primerament perquè l'afer no és pas d'una urgència immediata, i també perquè val més assegurar el tret. Jo estic en contacte amb l'Isabel Garreta, i ella m'ha dit que pensa així mateix".

¹ La Fundació Pau Casals ha dipositat aquest fons a l'Arxiu Nacional de Catalunya.

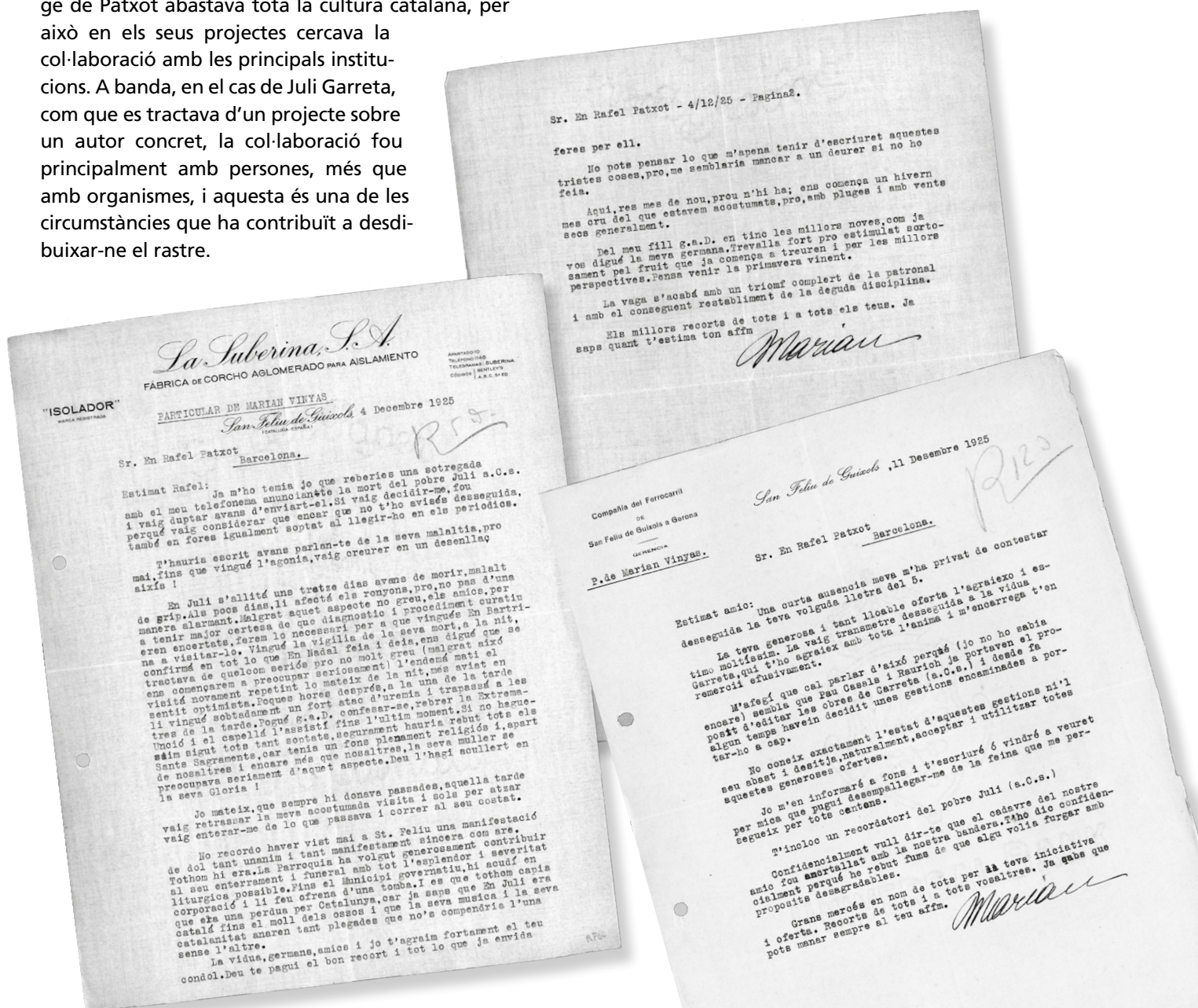
El suport de Patxot a Garreta ha quedat durant molt de temps pràcticament en l'oblit, segurament, en part, a causa de la magnitud de la seva obra.

El 23 de setembre de 1927, Agustí Calvet proposa a Pau Casals de reunir-se amb Rafael Patxot per editar les obres de Juli Garreta, ja que Isabel Garreta li ha explicat "la excel·lent disposició en que vostè està respecte de la generosa oferta feta, ja fa molt de temps, per part de Rafael Patxot de contribuir en aquella obra". Explica també que ha parlat recentment amb Patxot "i he vist la joia amb que s'ajuntaria".

El suport de Patxot a Garreta ha quedat durant molt de temps pràcticament en l'oblit, segurament, en part, a causa de la magnitud de la seva obra. Malgrat la música hi tenia un paper molt destacat, podíem dir que el mecenatge de Patxot abastava tota la cultura catalana, per això en els seus projectes cercava la col·laboració amb les principals institucions. A banda, en el cas de Juli Garreta, com que es tractava d'un projecte sobre un autor concret, la col·laboració fou principalment amb persones, més que amb organismes, i aquesta és una de les circumstàncies que ha contribuït a desdibuixar-ne el rastre.

Carta de Marià Vinyas a Rafael Patxot explicant les circumstàncies de la mort de Juli Garreta. 4 de desembre de 1925. AMSFG. Fons família Patxot

Carta de Marià Vinyas a Rafael Patxot confirmant que ha parlat amb la seva vídua sobre el projecte d'editar les obres completes de Juli Garreta i comentant que ella li ha explicat que Pau Casals i Raurich també havien proposat el mateix. 10 de desembre de 1925. AMSFG. Fons família Patxot

Exlibris de Rafael Patxot i Jubert amb la representació d'Urània, musa de l'astronomia i de la ciència en general. Extret de: Patxot, Rafael. *Observacions de Sant Feliu de Guíxols. Resultats del 1896 (parcial) al 1905*. Barcelona: L'Avenç, 1908. AMSFG. Biblioteca (Reg 2050).

Fins aquí les fonts han explicat l'interès de part de Patxot per promoure i protegir l'obra de Garreta. Es fa evident també l'estret seguiment que en feia Patxot, cosa que diu molt de la valoració que devia fer de l'obra del guixolenc. No obstant això, sembla que no hi havia una relació personal directa, però hem trobat indici d'una certa confiança entre tots dos en el bateig de la sardana "Nydia", estrenada l'any 1912 per la Festa Major a Sant Feliu de Guíxols.

La història d'aquesta peça ha estat detalladament descrita al Catàleg de l'obra de Juli Garreta, però l'origen del títol ha estat un misteri durant molts anys. Per una part, els autors del catàleg de l'obra de Juli Garreta van documentar que havia dedicat aquesta peça a una seva amiga, la pianista figuerenca Consol Sans, que havia format part de la cobla l'Art Gironí. El nom de *Nydia* correspon a un personatge de la novel·la *Els últims dies de Pompeia* (1834) d'Edward Bulwer Lytton. Es tracta d'una esclava originària de Tessàlia, una jove cega delicada, que es dedicava a vendre flors i cantava amb una dolça veu. L'elecció d'aquest títol fàcilment suggereix la connexió de Garreta amb el Noucentisme, que explorava i recreava les arrels clàssiques de Catalunya.

El títol d'aquesta sardana fou objecte de tota mena d'hipòtesis fins a la revisió d'una cita de Josep Pla al *Quadern Gris* (4 de setembre de 1918) on explica una seva conversa amb Marià Vinyas, el qual li diu com es va inspirar Garreta en una noia de Roses per escriure "Nydia", i com en arribar a Sant Feliu, Rafael Pitxot [sic] li va proposar el títol. Tenint en compte que a Sant Feliu de Guíxols el cognom Pitxot no es troba documentat, ha de tractar-se necessàriament de Rafael Patxot. Aquesta és segurament l'explicació més encertada i plausible del títol de la sardana.

Si tenim en compte la immensa cultura de Patxot, la seva connexió a tots nivells amb el Noucentisme, no tenim el més mínim dubte que va ser qui va proposar el títol. Per una altra part hi ha el seu elevat coneixement de la llengua anglesa, atès que havia estudiat al Regne Unit durant la seva etapa universitària. Cal recordar que Rafael Patxot va publicar la traducció de quatre llibres del francès i de l'anglès al català per la Biblioteca Popular de L'Avenç.

En la proposta de títol hi conflueixen la seva especial sensibilitat i respecte per les dones, així com el seu coneixement del món clàssic. La seva labor de mecenatge en bona part té la dona com a beneficiària, especialment les ajudes de la Fundació Maria Patxot per a estudis universitaris de noies sense mitjans econòmics i també la seva col·laboració sistemàtica amb l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, colze a colze amb Francesca Bonne-maison. Però el que realment el vincula com a autor de la proposta és la seva conferència al Cercle Català de Sant Feliu de Guíxols "Les dones i l'astronomia" que va fer el 7 de maig de 1904 durant una vetllada en la qual també

Però la voluntat de Patxot en la seva obra de mecenatge era homenatjar els seus familiars difunts, per això els altres noms no prenen rellevància, ni el de Garreta ni el seu mateix.

es va fer lectura de poemes i on participà Joan Maragall. El contingut de la conferència va ser publicat al setmanari *Llevor* (22 i 29 de maig i 12 de juny). En el seu discurs va resseguir les aportacions femenines en aquesta disciplina científica des de l'antiguitat, tot admetent que sovint no havien tingut reconeixement merescut a causa de la seva condició femenina. Es recrea especialment en les referències a personatges de la cultura clàssica, alguns són reals com Hipàtia i, d'altres mitològics, com la mateixa Urània, que també és la protagonista del seu emblemàtic *exlibris*.

Podríem afirmar, doncs, que la música i el Noucentisme són els punts de trobada de dos dels guixolencs més il·lustres: Juli Garreta i Rafael Patxot. Encara que la mort prematura de Garreta l'any 1925 estroncà tràgicament la seva carrera, la confluència dels dos personatges ens ha transmès un valuós llegat. Sense el talent de Garreta res hauria estat possible, lògicament. Però en vida del músic, Patxot vetllà per ell econòmicament i també a través dels seus contactes, tot obrint-li les portes necessàries perquè se situés entre els millors. Es va preocupar del seu desenvolupament com a artista tot fent un seguiment personal, principalment a través de Marià Vinyas. És molt probable que aquesta fos la tònica general, atès que l'un i l'altre devien tenir tarannàs prop de ser antagonics, ja que tenien orígens i perfils molt diferents. El bateig de "Nydia" obriria la porta a un intercanvi personal més directe entre tots dos. Però caldria trobar-ne més mostres, altrament restaria més aviat com un cas puntual. Però, després de la mort de Garreta, procurà la compilació de la seva obra per a la seva edició i també per protegir els interessos de la seva vídua.

El paper de Patxot en relació amb Garreta va ser en segon terme, sense fer-se veure. Aquesta voluntat d'anonimat segurament és el que ha acabat gairebé esborrant tot el seu suport cap al compositor. Aquesta discreció és pròpia d'ell, es dona en tots els àmbits de la seva vida, per tant no és d'estranyar. Si tenim en compte l'abast immens del mecenatge de Patxot, el simple fet que dins la institució Patxot decideixi crear una Secció Garreta per compilar l'obra indica la importància que donava a aquest autor. Però la voluntat de Patxot en la seva obra de mecenatge era homenatjar els seus familiars difunts, per això els altres noms no prenen rellevància, ni el de Garreta ni el seu mateix. Com va dir en la seva carta de l'any 1931, el seu propòsit era dedicar a Garreta "el monument espiritual que estem fent a l'ombra".

M. Àngels Suquet i Fontana
Arxiu Municipal

Vist pels HOMENATGES

ON VAS GARRETA? O LA PETITA HISTÒRIA D'UN MONUMENT BELLUGADÍS. Hi ha diferents fórmules per homenatjar els personatges, ja siguin artistes, polítics, intel·lectuals, científics, etc. En vida se solen concedir reconeixements institucionals, que abasten un extens repertori de premis, títols i medalles. Un bon indicador de la popularitat dels homenatjats és el nombre de carrers, places, jardins o monuments que se'ls han dedicat. En el cas de Juli Garreta, el seu nom ha servit per designar un grapat d'espais públics i monuments. A aquest fet cal afegir-hi que les iniciatives van ser promogudes a tots nivells, no només l'institucional. Darrera les plaques i les escultures que garanteixen la memòria dels famosos, hi ha la història de les persones, institucions o entitats que les van promoure. Aquest escrit recull la història del monument a Juli Garreta que hi ha a Sant Feliu de Guíxols per evitar que caigui en l'oblit.

Vist pels HOMENATGES

ON VAS GARRETA? O LA PETITA HISTÒRIA D'UN MONUMENT BELLUGADÍS

La mort del compositor de sardanes guixolenc Juli Garreta, succeïda a finals de l'any 1925, commocionà el món sardanista i cultural de Catalunya. La seva desaparició provocà una onada de solidaritat encaminada a aixecar un monument en homenatge a la seva memòria.

Ja en data tan propera a la mort de Garreta com el mes de febrer de 1926, l'Associació de Música de Sant Feliu convocà a diverses entitats guixolenques al saló Novetats (l'antic teatre Vidal) per tal de discutir els mitjans i la manera de portar a terme la proposta llençada per l'escriptor guixolenc Agustí Calvet "Gaziel", d'erigir un monument en memòria del compositor, recollida a les pàgines del setmanari *L'Avi Muné*:¹ "Un bon pedrís a la muntanya de Sant Elm, de cara al mar i sota l'ombra protectora de dos pins alterosos, fóra l'acte de més fèrvida fidelitat a l'esperit de Juli Garreta que podríem realitzar." Així, per tirar endavant el projecte, el mes de març d'aquell any quedava constituïda la Comissió pro monument a Juli Garreta, formada pel president Ramon Bonet de l'Associació de Música, el vicepresident Antoni Bargeli dels Amics de la Sardana, el secretari Jaume Marill també de l'Associació de Música, el tresorer Bartomeu Auladell per la Cambra de Comerç, i cinc vocals de diverses entitats i clubs de la ciutat: Francesc Campà de la Federació local de sindicats obrers, Agustí Esteva del Nou Casino La Constància, Josep Puignau de les societats de pescadors, Enric Rosselló del Casino Guixolenc i Jaume Lladó del Club Natació Guíxols. La composició de la comissió ens permet dir que pràcticament tots els sectors de la societat civil guixolenc hi estaven representats. Per altra banda, la iniciativa comptà amb el suport immediat de l'hisendat Pere Rius i Calvet, que cedí gratuïtament un solar de la seva propietat a la muntanya de Sant Elm per instal·lar-hi el monument.

L'Associació de Música de Sant Feliu convocà a diverses entitats guixolenques al saló Novetats (l'antic teatre Vidal) per tal de discutir els mitjans i la manera de portar a terme la proposta llençada per l'escriptor guixolenc Agustí Calvet "Gaziel" d'erigir un monument en memòria del compositor.

A partir d'aquell instant es portaren a terme diverses activitats per homenatjar Garreta. El mes de març l'Associació de Música organitzà un gran concert amb obres del músic, la recaptació del qual aniria destinada a l'edició de les seves composicions. Per altra banda, El setmanari *L'Avi Muné* posà en marxa una subscripció per recollir cabals destinats a la realització del conjunt escultòric. El mes d'agost, als banys de Sant Elm i sota organització del club natació Guíxols, es portà a terme un festival marítim, la recaptació del qual es destinà al monument. Mentre que, el setembre, la Cobla local Unió Guixolenc interpretà les obres de Garreta: "Matinada", "Pastoral", "Dalt les Gavarres", "Primavera" i "Juny" a la cala

1 Setmanari *L'Avi Muné*, 13/02/1926
2 Setmanari *L'Avi Muné*, 04/12/1926
3 Setmanari *L'Avi Muné*, 16/04/1927
4 Setmanari *La Costa Brava* 24/01/1931
5 Setmanari *El Programa*. 14/08/1932
6 Llibre d'actes del Ple any 1961. H-114
7 Setmanari *Àncora* 14/12/1961
8 Al mateix temps, Joan Balmaña va fer donació del bust en bronze del compositor Josep M. Vilà Gandol que se situaria a l'inici de la pujada del Salvament.

Padrosa (s'Agaró) a sortida de sol, en homenatge al compositor. L'import íntegre de l'actuació es destinà a la subscripció pel monument. A principi del mes de desembre d'aquell any el setmanari *L'Avi Muné*² anunciava que la suma recollida ja arribava a les 603 pessetes.

L'activitat a favor de l'homenatge no se centrava només a Sant Feliu. Així, el mes de desembre de 1926 s'inicià, per part de l'entitat Foment de la Sardana de Barcelona, una subscripció entre els seus socis per recollir cabals amb els quals contribuir a la construcció a Sant Feliu del monument en honor al músic guixolenc. Aquesta subscripció seria complementada l'abril de 1927 amb un festival popular amb la intervenció del mestre Eduard Toldrà, l'Orfeó Gracienc, la Cobla Unió Guixolenc i la Principal de la Bisbal, entre d'altres. La implicació de l'entitat barcelonina va anar més enllà de la recaptació de fons

Inauguració de la nova ubicació del monument a Juli Garreta, l'any 1962, amb l'alcalde Joan Puig i el compositor Rafael Figueras al costat del bust. AMSFG. Fons Enric Figueras Ribas (autoria desconeguda)

Així, a principis de 1931, la premsa local es lamentava del fet que, després de cinc anys de la mort del compositor guixolenc, encara no s'hagués portat a terme la construcció de l'esperat monument.

i arribà al punt d'oferir un projecte de monument, realitzat per l'escultor Joan Borrell Nicolau, la maqueta del qual varen utilitzar en els seus actes recaptatoris. Aquell mateix mes d'abril un article a *L'Avi Muné*³ vinculava per primera vegada el projecte escultòric de Joan Borrell amb l'emplaçament proposat a la muntanya de Sant Elm.

Tot i l'embranchida que anaven agafant les subscripcions i els actes en els primers anys, el cert és que la comissió creada a Sant Feliu va romandre inactiva durant força temps. Així, a principis de 1931 la premsa local es lamentava del fet que, després de cinc anys de la mort del compositor guixolenc, encara no s'hagués portat a terme la construcció de l'esperat monument. El setmanari *La Costa Brava*⁴ ho atribuïa a "*trobar-nos en època d'excepció governamental, primerament, i l'absència d'alguns dels components de la Junta de la nostra ciutat, després.*" L'excepció governamental a què fa referència la premsa és la dictadura de Primo de Rivera, gens complaent amb les manifestacions culturals catalanes. La fi de la dictadura el 1930 semblava el moment propici per tornar a plantejar l'homenatge.

El mes de febrer de l'any 1931 es reactivà la comissió executiva del monument a Juli Garreta, quedant formada per Ramon Bonet, en aquell moment alcalde de Sant Feliu, Antoni Bargeli dels Amics de la Sardana, Lluís Sibils de la Cambra de Comerç i Jaume Lladó del Club Natació Guíxols. La comissió informà la premsa local que la subscripció per erigir el monument a Garreta ascendia, en aquell moment, a 15.203 pessetes amb 80 cèntims.

En la represa de l'activitat un dels primers acords que va prendre la comissió va ser desistir del projecte de monument de Joan Borrell Nicolau, promogut des de Barcelona, degut, principalment, al fet que les quantitats recollides eren insuficients per realitzar la construcció i a la impressió que seria molt difícil aconseguir noves aportacions que incrementessin els cabals disponibles. També s'abandonà la idea de col·locar el monument a la muntanya de Sant Elm i s'establiren els Jardins Municipals com a nova ubicació, sense determinar en un primer moment la seva situació exacta.

La comissió pro monument va decidir encarregar un nou projecte fixant com a condició que l'import voregés el total ja recaptat. Així, aquell mateix any se signava un contracte amb l'escultor Enric Monjo, professor de l'escola de Belles Arts de Barcelona, per a l'execució d'un nou monument per Juli Garreta. El contracte establí un preu mínim i un de màxim per a la realització del projecte: el mínim era de 19.000 pessetes i el màxim podia arribar a pujar fins a 25.000. El preu mínim era definit pels diners a disposició de la comissió, mentre que el preu màxim depenia de la possibilitat de recaptar més diners des de la firma del contracte fins al final de l'obra. La comissió es comprometia a actuar activament durant aquest període per aconseguir recollir més aportacions.

A l'altra pàgina, cobla tocant al XIII Aplec de la sardana, el 28 de maig de 2000. AMSFG. Fons Joaquim Bigas (autoria: Joaquim Bigas)

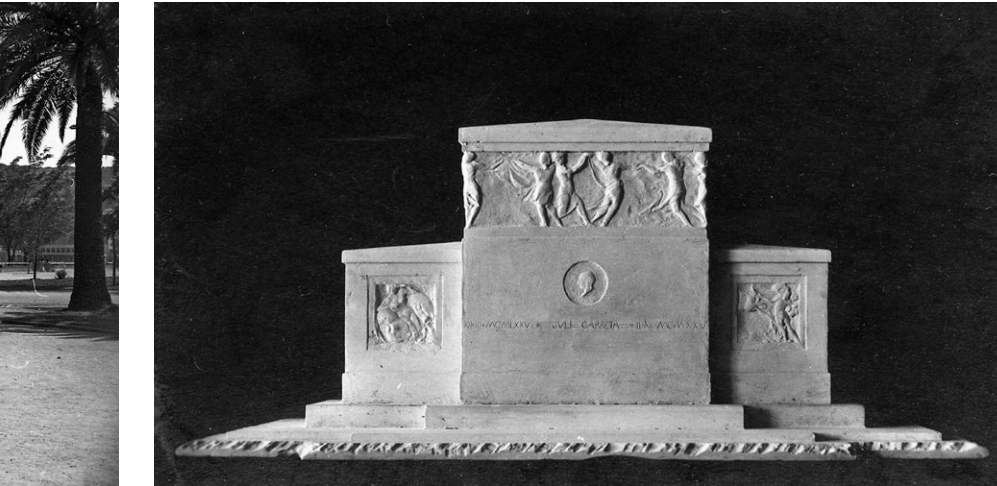

El 8 de març de 1931 Monjo presentà a la comissió dues propostes de conjunt escultòric, que diferien entre si tan sols en petits detalls de volum, ja que les dues presentaven un conjunt de baixos relleus amb temàtiques molt semblants. El projecte guanyador incloïa una cornisa que sostenia un medalló amb el retrat de Garreta, una inscripció amb el seu nom, i un gran baix relleu principal amb les figures al·legòriques de la música i la inspiració. Lateralment dos plafons allargats amb símbols decoratius del mar i de la muntanya i, al dors, un altre gran baix relleu dedicat a la sardana. La situació pel conjunt escultòric que plantejava Enric Monjo, dins dels Jardins Municipals, se situava entre el passeig i la platja, aproximadament a l'altura del carrer de la Creu, amb la cara principal del monument mirant a ponent. La proposta va ser acceptada per la comissió.

El mes de maig de 1932 començaren les tasques de col·locació de les primeres parts escultòriques, sota la supervisió de l'autor. En un mes, la feina quedaria pràcticament enllestida, però es decidí retardar la inauguració fins a la Festa Major per donar més solemnitat i lluïment a l'acte. Finalment, el monument s'inaugurà el dia 1 d'agost al migdia als Jardins Municipals⁵, amb l'assistència de diverses personalitats entre les quals podem destacar el guixolenc Josep Irla, en aquell moment comissari delegat de la Generalitat a Girona, Ventura Gassol, conseller de cultura de la Generalitat i Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya. També hi assistiren la vídua Garreta i Lluís Garreta, germà del compositor, entre altres familiars, tots ells acompanyats d'un nombrosíssim públic. Acabats els parlaments de les autoritats, les cobles La Nova Barcelona, Barcelona Albert-Martí i La Principal de la Bisbal interpretaren les sardanes de Garreta "Primavera", "La Rosada", "Pastoral" i "Juny".

El monument a Juli Garreta veuria passar els anys, i les vicissituds de la història, des d'aquest primer emplaçament sense gaires novetats, fins l'any 1961. El tres de novembre d'aquell any es presentà al Ple de l'Ajuntament la possibilitat de traslladar-lo⁶. Els motius se centraven en l'intent de donar més relleu a l'obra situant-la en un indret més preeminent i amb una millor orientació. El lloc triat va ser la placeta central dels jardins, amb la cara principal del conjunt escultòric orientada cap a la rambla del Portalet. En aquest primer moment semblaven existir dubtes sobre si seria possible moure tota l'estructura en una sola peça. El desplaçament del monument dedicat a Garreta no anava sol, formava part de tot un seguit d'actuacions destinades a canviar la fesomia dels Jardins Municipals. En aquella mateixa sessió del Ple s'acordà l'eliminació de les pistes de bitlles existents als jardins i que es

D'esquerra a dreta:

Inauguració l'any 1932 del monument a Juli Garreta als jardins Municipals amb l'assistència del president de la Generalitat Francesc Macià. AMSFG. Fons Espuña – Ibáñez (autoria desconeguda)

Vista del monument a Juli Garreta l'any 1963, amb el bust instal·lat al seu davant. AMSFG. Fons Jordi Verrié (autoria: Jordi Verrié Faget).

Maqueta del projecte de monument dedicat al músic i compositor Juli Garreta realitzat l'any 1926 per l'escultor Joan Borrell Nicolau. AMSFG. Fons Josep Girona (autoria: Josep Geli Forest)

trobaven en molt mal estat, així com l'enderroc del quiosc de begudes i la seva reconstrucció amb característiques més modernes i en un altre indret dels jardins. També es procediria a la construcció de la vorera al costat del mur de contenció de la platja i el plantament de pins a tota la seva llargària.

Solucionats els problemes tècnics, es pogué moure el monument en una sola peça. El trasllat donà peu a una altra innovació. Segons manifestava l'alcalde Joan Puig al setmanari *Àncora*,⁷ era notori, ja des de la inauguració, que l'efígie situada en el medalló central del monument no representava la cara de Juli Garreta, de fet no hi havia ni tan sols una lleu semblança. Aquest fet quedaria corregit gràcies a la generositat de l'escultor Joan Balmaña Canet que feia donació a la ciutat⁸ d'un bust de Garreta realitzat en escaiola als anys trenta. El bust seria fos en bronze, operació de gran cost que l'ajuntament esperava costejar amb l'ajut de tots els guixolencs. Per aquest motiu, s'obrí una subscripció popular, l'organització de la qual es confià a l'Agrupació d'Amics de la Sardana. Assolida la quantitat necessària, la realització de l'obra s'encarregà a una foneria d'Olot.

La inauguració de la nova ubicació del monument, amb la instal·lació al seu davant del bust d'en Juli Garreta realitzat en bronze, arribaria el 29 d'abril de 1962, dins dels diversos actes programats en motiu del Dia de la Sardana. Presidida per l'alcalde Joan Puig, la inauguració aplegà nombrosos guixolencs al voltant del nou emplaçament del conjunt escultòric. Unes paraules de l'alcalde i la interpretació de la sardana "Juny" a càrrec de les cobles Iris i Amoga varen ser la cloenda de l'acte. El monument a Juli Garreta roman avui dia en l'emplaçament seleccionat als anys seixanta. No és així amb el bust de Joan Balmaña, el qual, després d'un petit periple que el portà a decorar els jardins d'uns apartaments batejats amb el nom de Juli Garreta i a passar estones als magatzems del Museu d'Història, ha acabat per retornar als mateixos jardins a pocs metres de la seva ubicació primigènia.

La història ens mostra que, per sobre de les anades i vingudes, els canvis i els problemes, sempre ha existit la ferma voluntat a Sant Feliu d'homenatjar a Juli Garreta, el compositor de sardanes guixolenc per excel·lència.

Josep Auladell Payró

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

LUIS GONZÁLEZ PÉREZ

és pianista i actualment dirigeix l'Escola de Música de Sant Feliu de Guíxols. En la seva faceta d'intèrpret, amb una experiència de més de 200 concerts i 11 discos editats, és promotor i ànima del grup de jazz Luis González Trio. Com a compositor ha treballat diferents gèneres, però el seu interès s'ha centrat en el jazz. En aquest àmbit destaca la *New York City Suite* i els arranjaments i harmonitzacions de cançons de Joan Manuel Serrat per octet.

LUIS GONZÁLEZ va néixer a Jerez de la Frontera el 1980 i, arran del seu nomenament com a director de l'Escola de Música de Sant Feliu de Guíxols, viu a la nostra ciutat. Va començar a tocar el piano de petit, amb tan sols set anys. Es va apassionar per aquest instrument i, essent encara estudiant, als 18 anys va començar a treballar com a músic. En finalitzar els seus estudis al Conservatori de Música Isaac Albéniz de Girona l'any 2003, va seguir formant-se al Centre Superior de Música del Liceu de Barcelona, on va obtenir Premi d'Honor. L'any 2009 va assolir la seva formació en l'especialitat de jazz al Conservatoire à Rayonnement Regional Perpignan Méditerranée. A banda de l'ensenyament reglat, Luis González no ha parat de formar-se des de l'any 1997, cercant mestratges en tècnica d'interpretació de piano però també d'altres instruments i, sobretot, en pedagogia musical. Té llarga experiència en l'ensenyament de la música, com a professor però també com a director de dos centres, primerament a l'Escola de Música de Maçanet de la Selva i actualment a la nostra ciutat. Com a intèrpret de piano ha actuat en escenaris, formats o gèneres molt diferents, liderant conjunts, com a sideman o bé fent acompanyament d'altres músics o cantants. En el seu aspecte més creatiu, vinculat principalment al jazz, ha fet les seves pròpies composicions i ha participat en diferents projectes a través dels quals s'ha capbussat

en el jazz contemporani i el jazz fusió (jazz flamenc, jazz rock, jazz sefardita o jazz bossa nova). Des de l'any 2009 ha llançat o participat en un disc pràcticament cada any i ha fet nombroses peces i arranjaments. Luis González sempre ha mostrat sensibilitat i iniciativa per participar i proposar projectes que vinculin la música amb el patrimoni i la història de Sant Feliu de Guíxols. L'any 2017 acollí, amb la seva predisposició i dinamisme característics, la proposta de l'Arxiu Municipal de col·laborar amb els Tallers d'Història. Des d'aleshores, fruit d'aquest treball, han estat elaborats diversos recursos disponibles a la pàgina web de l'Arxiu Municipal, que van des d'un recull de temes musicals sobre el tren per a diferents edats fins a una cantata, tot passant per un itinerari pels espais amb música que hi ha a la ciutat.

Quan va començar a tocar el piano. Per què el piano? Què el va motivar?
Des que anava a l'escola, ja es veia que tenia facilitat per a la música i van parlar amb els meus pares per recomanar-los que fes música com a extraescolar. En aquell moment la primera opció era el conservatori a Girona. Vaig escollir el piano, no per cap motiu especial que jo recordi. Ho vaig dir sense pensar-ho gaire, potser em feia gràcia perquè un meu cosí en tenia un. També passava que, en aquell moment, estudiar música gairebé volia dir fer piano en un 60 o 70% dels casos. Hi havia nens, menys, que feien guitarra i alguns, altres instruments de corda.

Què recorda de la seva fase com a alumne? És dur l'aprenentatge o és agraït?

És dur... He estudiat música amb un sistema que oficialment es diu "Pla 66". És arcaic, amb el nom ja es veu [riu]. Recordo, per exemple, que anàvem a classe junts amb una noia. Un dia la professora li va dir que no servia, ella va sortir plorant i va plegar. Era molt estudiantosa, li agradava i s'ho agafava molt seriosament. Més que jo! Aquest era un mètode que no es basava en la pedagogia sinó en el talent, si els alumnes ho feien bé o no. Un dels incentius eren les matrícules

Retrat de Luis González. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria desconeguda)

d'honor o premis –s'anomenaven d'una o altra manera segons el nivell–. La part positiva és que eren motivadors, un reconeixement a l'esforç de l'alumnat; però la part negativa és que es basaven en la competitivitat i generaven angoixa i pressió. El conservatori semblava un centre d'alt rendiment [riu]. Jo destacava i m'hi podia presentar cada any. Hi podies participar si tenies un excel·lent, haves de preparar un repertori i calia fer

un examen de tipus concert. Ara estem en l'extrem contrari, s'ha perdut la cultura de l'esforç. Seria bo trobar un equilibri...

Com va ser que es decidís per fer estudis superiors?

Va ser després de superar una crisi. A l'adolescència, amb 17 anys, vaig estudiar menys. De fet, vaig suspendre 7è de piano. Al setembre, la professora em va dir que m'aprova-va per pena i em va recomanar que ho deixés. Imagina't, després d'un munt d'anys de ser molt complidor i de concursar per tenir la matrícula d'honor! De cop, em deien que més valia que plegués. Vaig demanar de repetir el curs i vaig tenir un nou professor, en Carles Lama, bon intèrpret i concertista reconegut. Ell em va motivar de nou i em plantejà l'accés a estudis superiors. De fet, és gràcies a això que soc músic. Per tant, al final en va sortir una cosa positiva.

Quina escola o professor creu que l'ha marcat més?

Sense cap mena de dubte és Michel Wagemans, un mestre del piano clàssic del Conservatori Superior de Música del Liceu. Era tot un referent, amb molt de carisma. Era fred, disciplinat i molt heremètic, ens va inculcar l'esforç i el treball, però a més ens sabia acompanyar a nivell personal. T'ajudava a arribar al màxim de les teves capaci-

tats. Els qui vam ser els seus alumnes encara estem en contacte, el recordem –lamentablement va morir el 2015– i el vam homenatjar en un recital de cant i piano "Estimat mestre Michel Wagemans", que va organitzar els Amics de l'Òpera del Vallès Oriental.

Vostè des de l'any 1997 ha fet cap a una trentena de cursos de formació i masterclasses. Quins són els aspectes que li interessa treballar?

En primer lloc va ser el piano clàssic, concretament la música de cambra. Però, després, a causa d'una lesió al dit vaig endinsar-me en el piano modern, era un món nou. Després el jazz i, els darrers anys, formació pedagògica. Sempre hi ha aspectes nous, no s'acaba mai! La pedagogia l'he apres a en els cursos específics que he fet, però també he après molt dels mestres que he tingut en els cursos d'interpretació i altres àmbits, observant la seva manera de fer, la seva metodologia, els seus recursos.

Quan va començar a exercir com a músic professional? Va ser en acabar els seus estudis?

No, no, encara era estudiant. Al Conservatori de Música de Girona, amb 17 anys vaig fer de "profe", era una substitució. Amb 18 anys tocava en una orquestra de ball i guanyava diners que em van servir per finançar els estudis.

Quina va ser la seva primera faceta?

Pianista clàssic. Encara que el barroc m'agrada, prefereixo els romàntics, especialment Chopin, Liszt, Schumann...

Cor d'alumnes de l'Escola de Música durant la representació de la cantata "Els tres desitjos de Rafael Patxot" pels professors i alumnes de l'Escola de Música, el diumenge 12 de maig de 2019, en el marc del XVII Congrés d'Arxivística de Catalunya. AMSFG. Col·lecció Municipal d'Imatges (autoria: Pere Carreras)

Què li aporta la seva tasca com a docent?

Fa 20 anys que faig classe, entre formar-te i ensenyar aprens molt, aprens a ensenyar. Les tècniques pedagògiques comporten tota una filosofia. Soc un gran admirador de l'ensenyament progressiu que aplicava Michel Wagemans. L'ensenyament m'agrada molt pel meu tarannà. Soc una persona servicial, xerraire i m'encanta compartir el que sé, aportar coneixement i recursos. El meu "target" són els adolescents, és a dir, els joves entre 12 i 18 anys. És el grup amb el que més he treballat, hi connecto molt a nivell personal. Hi estableixo una relació de confiança que vincula la música amb molts altres aspectes de la vida.

Potser respon a un tòpic aquetsa pregunta que li faig ara. Hi ha alumnes que hagin seguit les seves passes? Hi té contacte encara?

Sí, sí. Però per a mi no té una especial importància, perquè no em proposo només formar acadèmicament sinó fer un acompanyament de la persona, en totes les dimensions. El meu objectiu és formar persones. Tinc un exemple concret d'això, penso en un nen que venia a tocar el piano i era molt tímid i insegur. Al final es va "desmelenar" cantant Bruno Mars al Sunset. Professionalment s'ha dedicat al periodisme i a la comunicació. Crec que presentava un programa... En tot cas, no és el més important que els alumnes facin música o no, l'hem acompanyat mentre creixia i hem desvetllat la

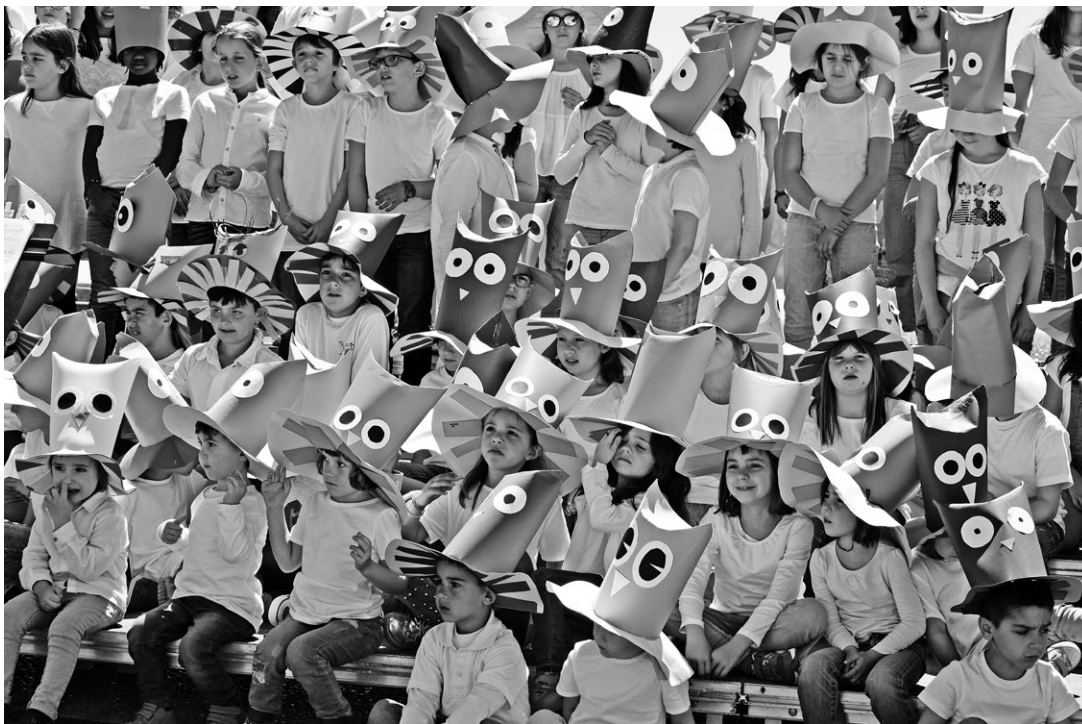
seva sensibilitat per a la música. No ens proposem que els nostres alumnes vagin a fer estudis superiors. Això no s'ha de fer només perquè serveixes, s'ha de fer perquè t'agrada, com tot a la vida.

Vostè ha dirigit dos centres? Quins objectius és proposa des d'aquesta responsabilitat?

Salvar els mobles! [riu] A causa del meu caràcter, els dos cops que m'ho han proposat era per organitzar els centres, encara que en diferents aspectes. En general, l'ensenyament musical és un sector desarticulat que cal "endreçar". Com que es tracta d'un ensenyament no reglat, es disposa de molta llibertat però no hi ha estructura. Quan vaig dirigir la primera escola no tenia tanta

experiència, feia exclusivament la direcció acadèmica però una de les coses que vaig aconseguir va ser l'autorització del centre per la Generalitat de Catalunya. A Sant Feliu de Guíxols, a més de la direcció acadèmica, tinc responsabilitats a nivell d'administració i gestió. Aquí, però, un dels objectius és integrar l'escola a l'Ajuntament com a institució, al poble i a les activitats que es programen.

Quants professors

i quants alumnes hi ha actualment a l'Escola de Música? Quins estudis s'hi poden fer?

A l'escola hi ha setze professors i una conserge; i tenim cinc-cents alumnes. Abastem totes les edats. Des de tallers de sensibilització musical per a nadons, adreçats a infants de dos anys, fins a classes per aprendre a tocar diferents instruments i llenguatge musical. Fins als divuit anys els programes són molt similars als estudis reglats. Llavors també fem formació per a adults, ja és més específica, i programem tallers sobre aspectes concrets.

Quan va començar a actuar? Hi ha algun concert que recordi especialment?

Quan encara estudiava, més o menys, amb divuit anys, en música clàssica, acompanyava altres músics i cantants. També feia acompanyament d'estudiants de música que es presentaven a exàmens. Recordo, per exemple, un espectacle d'òpera que vam estar fent a La Candelaria de Peratallada. A més, ja t'he parlat de l'orquestra de ball...

Si que va començar fort! L'orquestra de ball feia "pachanga"? Es diu així, oi?

Se sol anomenar així [riu]. El repertori era molt típic. Començàvem amb una primera part per fer ball per a les parelles, més per a la gent gran. La segona part, en canvi, era molt més rockera, per als joves. En qualsevol cas, tocar fora, amb gent tan diferent va ser un bon aprenentatge. També vaig perdre manies a l'hora de tocar, per exemple, a nivell

de material. Jo venia de la clàssica, on les exigències per part dels músics són molt grans.

Vostè lidera una formació que duu el seu nom? Com la definiria?

És el projecte més personal. La formació trio de jazz és el format que més m'agrada per tocar, et permet compartir música i alhora tenir molta llibertat. Per a un pianista és una formació estàndard amb baix, ritme i harmonia, aquesta base permet tocar amb un bon banc de proves.

Com va sorgir el projecte del Luis González Trio?

A mi no m'agradava la solitud del clàssic, així que vaig buscar dos músics i vam començar a assajar periòdicament, setmanalment o quinzenalment. Devia ser el 2008...

Per al públic, quan i on solen actuar? Com se'ls pot seguir?

Hem estat grup resident al Sunset Jazz Club durant 7 anys, però la pandèmia ha suposat una aturada. Ara que tornem a mobilitzar-nos, el trio s'ha fet amb nous músics. Estem començant un nou projecte, però som presents a les xarxes i a la pàgina web.

Ha actuat amb altres formacions com a sideman? Quina experiència en destacaria?

Sideman és un altre rol, en segon pla. És enriquidor per aprendre a acompanyar millor, a escoltar millor, a fer més banda.

Pel que fa a la seva discografia, des de l'any 2009 pràcticament ha editat un disc cada any...

Això és un ritme normal per als músics actius. Després de tenir la lesió al dit, vaig tornar amb moltes ganes, molt motivat, i suposo que això ha donat aquest fruit.

Quin és el projecte que l'ha enganxat més?

Els arranjaments de música de Joan Manel Serrat per a octet. Aquesta formació permet combinar arranjaments clàssics amb arranjaments lliures. En els concerts m'ho passo molt bé, gaudeixo molt tocant. Només té l'inconvenient que, quan actuem, vuit músics són difícils de gestionar quant a logística i aspectes administratius.

Ha fet cantates infantils??? Com va ser?

Sí! En porto dues i mitja... Fa anys unes amigues em van proposar fer una cantata inclusiva entre diversos autors, però no es va editar. Com que és un format que m'interessa, posteriorment em vaig plantejar fer-ne una sobre Salvador Dalí, però no es va acabar de materialitzar. Quan hi ha un fil conductor que et permet expressar una història i transmetre uns valors, per a mi és un plaer fer la part musical. Així, quan em vau venir a veure dels Tallers d'Història, demanant la col·laboració de l'Escola de Música, de seguida vaig pensar que seria possible fer una cantata. Us ho vaig proposar a la primera reunió que vam fer i, vam posar fil a l'agulla. Així va néixer *Els tres desitjos de Rafael Patxot*, que vam estrenar el 2019. Després la vaig enviar a la Associació Catalana d'Escoles de Mú-

De dalt a baix:

Àngela Ribas, Luis González, Esteve Nabona i Albert Guinovart al Palau de la Música Catalana, el 27 de novembre de 2021. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria: Alfons Hereu)

Luis González a l'Escola de Música. Procedència: Escola de Música de Sant Feliu de Guíxols

sica, que cada any n'elaboren una perquè la treballin les escoles. Em van escollir com a autor i el 2020 van publicar *El somriure de la princesa*. Novament, per desgràcia, la pandèmia va interferir i la difusió va quedar aturada.

Actualment en quins projectes treballa?

Vull editar un llibre didàctic que relacioni el clàssic i el modern; a estones, també estic composant un quartet per saxos clàssic i un disc de música pop, amb cançons amb

veu. Fins ara no m'ho havia plantejat, això.

I el projecte "Juny"? En què consisteix?

Va néixer arran de la col·laboració amb l'Arxiu Municipal, amb motiu de la celebració de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols, coincidint també amb el centenari de l'estrena de la sardana més famosa de Juli Garreta. Consisteix en recuperar la versió cantada de la sardana, que es va estrenar posteriorment a la mort de l'autor, el 12 d'agost de l'any 1928 a Sant Pol. El concert formava part del programa dels Viatges Blaus i sabem que la vídua de Juli Garreta va escriure a Pau Casals convidant-lo a l'estrena. El nostre projecte va evolucionar. Inicialment ens plantejàvem adaptar la lletra que s'havia publicat a la premsa de l'època, però després vam optar per actualitzar-la. Teníem clar que tant podia haver de ser cantada per un cor com per un solista.

Quins col·laboradors hi ha implicats? Com s'ha desenvolupat?

Com que ens va semblar que era una proposta molt interessant per desenvolupar-la en el marc del conveni de col·laboració que té l'Ajuntament amb l'Orfeó Català, els vam demanar si veurien bé de participar-hi. Els va agradar molt la proposta! També els vam consultar per trobar un bon autor dels arranjaments musicals. La persona escollida ha estat Albert Guinovart. Llavors vam demanar a l'Àngela Ribas, escriptora i poetessa, que fes una lletra. Un cop la va tenir, vam haver

de fer varies sessions per quadrar-la amb la melodia. Jo tenia molt clar que a Guinovart li havíem de passar tot quan ja estigués madur i molt ben preparat. Ara, ja estem fent els assajos per poder gravar el tema conjuntament els alumnes de l'Escola de Música amb el Cor Jove de l'Orfeó Català.

Musicalment, què suposa un projecte d'aquest tipus?

Té una simbologia molt gran, per al municipi i també per Catalunya. "Juny" és l'himne de Sant Feliu i, tal vegada, és una de les sardanes més conegudes i reconegudes. El guixolenc Juli Garreta és un dels autors que més han experimentat i renovat la sardana, té rellevància molt més enllà de Sant Feliu. Des d'un punt de vista musical, es tracta d'un projecte de gran envergadura ja que reinterpretem una obra emblemàtica i ens hem proposat deixar-ne petjada. Per això publicarem les partitures i la gravació. En tot el que hem fet, hem buscat l'excel·lència.

Com es farà públic aquest projecte? Què hi ha previst i quan?

El resultat es podrà sentir el dia 11 de desembre. Es farà l'estrena durant el concert que el Cor Jove de l'Orfeó Català farà a Sant Feliu de Guíxols en col·laboració amb l'Escola de Música.

Com li sembla que s'hauria d'integrar aquesta nova versió de "Juny" en la vida dels guixolencs?

Estaria bé que es programés anualment al municipi, en grans esdeveniments. A l'Escola de Música l'inclou-

rem en el repertori perquè la vagin aprenent totes les generacions de guixolencs que es formen al centre. També és molt important utilitzar les xarxes perquè tingui incidència. És essencial fer-la arribar a totes les corals del poble i a altres corals, perquè la facin seva. Cal que hi hagi una bona campanya a nivell institucional de l'Ajuntament.

Què quedarà per al municipi?

En primer lloc hi ha l'experiència per a l'alumnat de l'Escola de Música, que han pogut participar en aquest projecte tan professionalitzat i hauran pogut interactuar amb un cor prestigiós com és el Cor Jove de l'Orfeó Català. Però sobretot, a nivell patrimonial i cultural, cal pensar que el que queda és una obra de referència única i vinculada directament amb la nostra ciutat. És una peça excepcional per al repertori cobla-cora, que no és gaire extens. Per tant, en aquest aspecte el projecte també resulta innovador. Hi ha cobles que ja han trucat per interessar-se'n!

M. Àngels Suquet Fontana
Arxiu Municipal
de Sant Feliu de Guíxols

JOSEP ILLA MOLINAS

és un sardanista de cap a peus. De ben jove, la sardana va esdevenir l'afició de la seva vida. Fou un dels promotors de la creació de l'Agrupació d'Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols i el seu compromís amb aquesta entitat és tan gran que, tal com ell mateix explica, des d'aleshores, no ha deixat de formar part de totes les juntes "que es fan i es desfan".

JOSEP ILLA va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 14 de juliol de 1941. Com se sol dir, és guixolenc de tota la vida. La seva primera escola, dels 5 als 10 anys, van ser "els hermanos", que ara és l'escola Sant Josep, de la Fundació Cor de Maria – Sant Josep. Després, fins que en va tenir 14, va ser alumne de l'escola Gaziel, que llavors s'anomenava Estudis Nous. Quan fa finalitzar aquesta etapa, es va posar a treballar, però no va deixar de formar-se. Durant 4 anys va anar cada dia a fer una classe de dues hores de reforç de matemàtiques amb el mestre Josep Mas i Dalmau, al Liceu Abat Sunyer, precedent de l'actualment Institut Sant Elm. Tenia clar que volia dedicar-se a la comptabilitat i administració d'empreses i és el que ha fet tota la vida. El seu primer contracte, de només tres mesos, va ser amb l'empresa Godó i Trias. En quedar sense feina, va treballar a can Vicens Gandol. Era al costat de casa seva i tenia diferents negocis com una fusteria, administració de finques, funerària, una botiga de venda de mobles de segona mà i transport de viatgers a la platja de Sant Pol durant la temporada d'estiu. Després, durant un parell d'anys, va treballar amb el consignatari de vaixells Josep Sibils. Quan tenia 20 anys va anar a l'empresa Casas & Limberg, coneguda popularment com «Les Sedes», situada al carrer Gravina, 90. En aquesta empresa hi va treballar fins a la seva jubilació, als 65 anys. Des de la seva joventut té quatre grans aficions:

la sardana, el futbol, el teatre i el tennis. A la primera s'hi ha dedicat en cos i ànima, encara ara. Per aquest motiu i ben segur que també per la seva gran sociabilitat, va ser un dels fundadors de l'entitat Agrupació d'Amics de la Sardana de Sant Feliu de Guíxols. Això succeïa l'any 1959, des de llavors hi ha treballat de valent ininterrompudament durant 62 anys. Tenaç i responsable, és una persona discreta que prefereix quedar en segon terme. En el món sardanístic ha fet tot el que ha calgut per assolir un gran objectiu que ell té molt clar: promoure el coneixement de la sardana, a nivell de dansa, però també a nivell musical, especialment, els compositors, tot fent èmfasi en els autors guixolencs. Aquesta consciència i respecte pel llegat cultural col·lectiu l'ha motivat a col·laborar amb l'Arxiu Municipal per engruixir el patrimoni documental de la ciutat. Una de les seves aportacions ha estat un document amb una detallada història de l'Agrupació Amics de la Sardana.

La seva primera experiència laboral el devia marcar força... El senyor Gandol era tota una institució! Va ser el primer alcalde del règim franquista, oi?

Efectivament. M'impresionava molt i lamento que només tingués aquest càrrec durant sis o set anys. Era una persona amb molta iniciativa i recursos, sota el seu govern, la ciutat es va transformar per afrontar la segona rifa: el turisme. Sabia treure subvencions dels estaments oficials per poder fer realitat els seus projectes per a la ciutat.

I després, a can Sibils, quines tasques i feia? Quina mena d'empresa era can Sibils?

Era consignatari de vaixells que venien a carregar espat fluor, blenda, galena que s'extreia de les mines d'Osor, ceràmica de la Bisbal, també cava de Peralada, etc. Altres venien a descarregar fusta, carbó, pasta de paper per a la Torres Hostench de Sarrià de Ter i que es transportava amb el tren des del port fins a Girona. Jo feia tasques al despatx, però cada matí havia d'anar al moll a veure la gent que treballava per calcular la nòmina que se'ls havia de pagar. Hi havia uns encarregats que agafaven gent en funció de la feina que hi havia aquell dia, i els treballadors estaven vinculats al Sindicat Portuari. Si hi havia vaixells, havia de comprovar la bodega i saber qui hi estava treballant, preparar els sobres per pagar al final de la jornada, ja que cobraven per dia. Normalment acabaven a les sis o a les set de la tarda, però si treballaven a la nit, hi havia d'anar a les dotze o

Retrat de Josep Illa. AMSFG. Col·lecció Municipal d'Imatges (autoria: Salvador Estibalca)

més tard, si hi havia molta feina. De vegades hi havia arribat a anar a les dues o a les tres de la matinada, perquè havia d'esperar necessàriament que acabessin la feina.

Què recorda de quan va començar a Casas & Limberg?

Recordo que per portar la comptabilitat es feien servir uns llibres molt voluminosos de diari i de major. L'any 1988 ens vam informatitzar i vaig deixar de fer la cal·ligrafia i la lletra "redondilla".

Què és la "redondilla"?

La "redondilla" era un tipus de lletra decorativa per als títols. Es feia amb una ploma especial i que tenia dues puntes. Feia un traç gruixut, doble.

En què consistia la seva feina en aquesta empresa?

Hi feia de tot, a més de comptabilitat. Era una fàbrica tèxtil... fabricàvem cordons, trenyelles, articles de passamaneria i altres ornaments per a les cases de confecció perquè ho apliquessin als seus vestits i robes. Teníem representants en gairebé totes les capitals d'Espanya i veníem a les merceries, és a dir, als comerços al detall, però també a les cases de confecció. Treballàvem amb raió, que és una seda artificial, cotó, cotó acrílic, viscosa, polièster. A més de puntes i cordonets, també treballàvem els fils daurats i platejats... tota aquesta mena d'articles.

Quin horari feien?

L'horari de producció era de vuit hores diàries. Al matí, fèiem de vuit a dotze. Anàvem a dinar i tornàvem a engegar

a les dues, fins a les 7 de la tarda.

Quin altre canvi significatiu recorda?

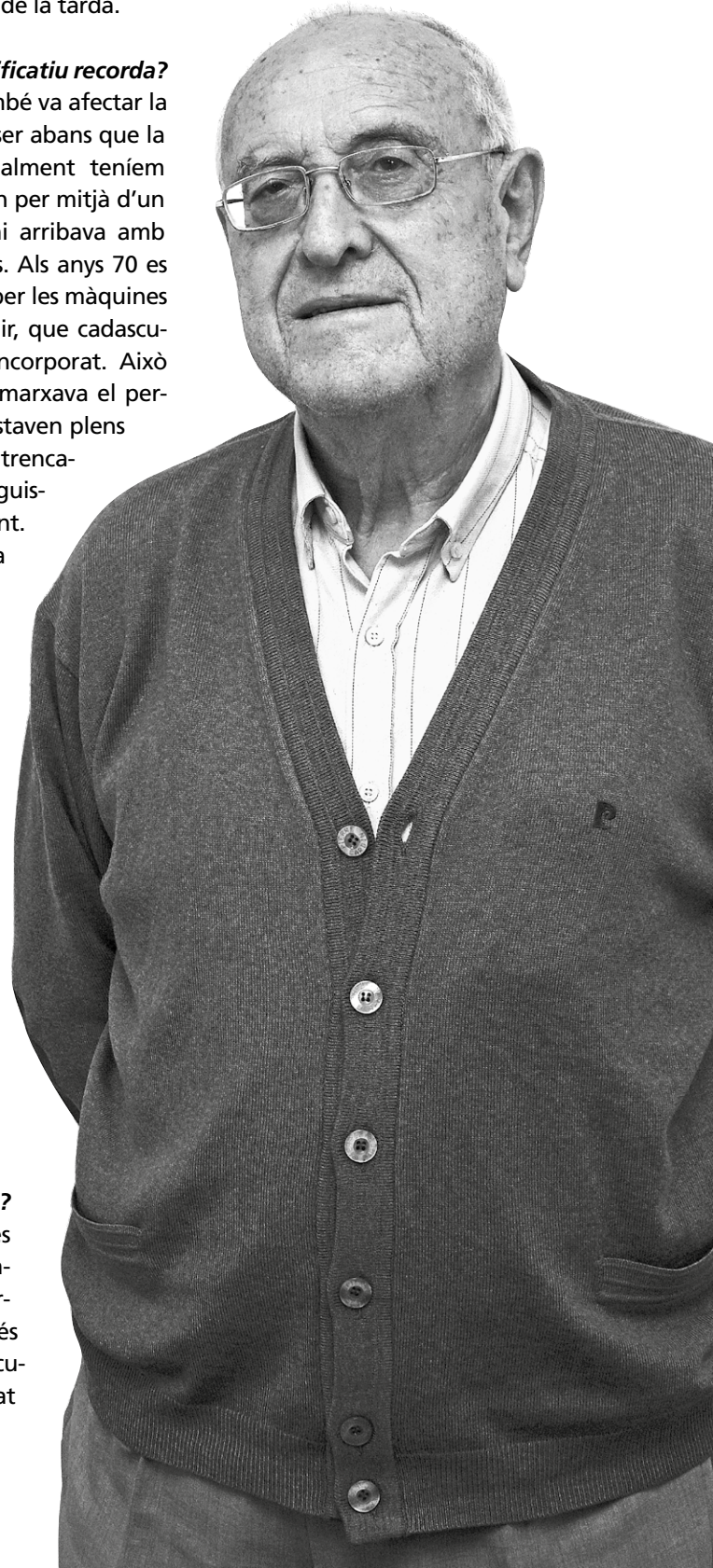
La modernització també va afectar la producció, de fet va ser abans que la informatització. Inicialment teníem màquines que anaven per mitjà d'un motor central que hi arribava amb corretges i embarrats. Als anys 70 es van anar substituint per les màquines independents, és a dir, que cadascuna duia un motor incorporat. Això permetia que, quan marxava el personal, si els boxets estaven plens de fil, i els fils no es trenquen, les màquines seguisin en funcionament. De vegades passava que, quan els treballadors tornaven l'endemà a les vuit, trobaven que algunes màquines encara anaven. Era molt bo per a la producció, ja que podíem servir més ràpid les comandes dels comerciants i els confeccionistes. Era tot un món!

Des de quan balla sardanes?

Des dels 14 anys!

Com en va aprendre?

Les primeres sardanes les vaig aprendre a ballar amb la meva germana, tretze anys més gran que jo, i el meu cunyat. Jo era més aviat

vergonyós i, al principi, les ballàvem en un lloc una mica apartat de la resta de balladors. A aquella edat –14 o 15 anys– em deixaven ballar dues o tres sardanes. O sigui, la primera part, i cap a les onze de la nit havia de tornar a casa. Com que vivia i encara visc al carrer Major, al costat d'on era can Gandol, quan era a l'habitació deixava la finestra oberta i les podia sentir. Imagina't com ha canviat això!

I quan es ballaven les sardanes?

Als anys 50, a l'estiu, es tocaven sardanes dos cops per setmana, els dimarts i els divendres. Quan parlem d'estiu, pensem en juliol i agost. Encara no hi havia gaire turisme. El juny, per Corpus, l'Ajuntament llogava una cobla i, després, també se celebrava la Vuitada de Corpus, cada dia un barri diferent celebrava la festa: el Puig, l'Asil, Tueda, l'Eixample, etc. Les sardanes de Festa Major també eren molt típiques. N'hi havia cada dia, tarda i nit. Segons quin dia, també hi havia concert al matí, en un dels dos casinos, el dels Nois o el dels Senyors. Llavors de Carnaval no n'hi havia... estava prohibit!

Hi havia alguna cobla que fos la més popular?

En aquell moment eren els Víctors, que eren cobla-orquestra, és a dir que també tocaven altres balls. Solien tocar als Banys. Els Víctors s'havia format després de la guerra, abans n'hi havia hagut d'altres com la Vella, la Unió Guixolenca, la Principal de Sant Feliu i un llarg etcètera. Hi havia molta tradició! Va ser una llàstima que aquesta formació es dissolgués cap al 1956 o 1957...

Què han suposat i què suposen les sardanes per vostè?

Llavors les sardanes eren un esbarjo, un lloc per reunir-se el jovent. La cobla era com el punt de trobada.

Es quedaven sempre a Sant Feliu?

No, no, de vegades llogàvem autocats per anar a aplecs. N'hi havia molts, recordo sobretot el del Caldes de Malavella, Ripoll o Calella de la Costa, però particularment anava als de Sils, Anglès, Riudarenes, Santa Coloma de Farners, Girona, Tordera, Lloret de Mar, la Bisbal d'Empordà i Olot. El 1960 es va formar una colla, la Colla Sardanista Guixolenca, i anàvem a ballar de concurs a molts llocs: Vic, Lloret, Figueres, Girona, Palamós, Molins de Rei, Terrassa, Caldes de Malavella, Salt, Poble Espanyol i, a França, a Ceret o a Banyuls de la Marenda. Per sortir d'Espanya era un problema, havies de demanar un visat del Govern Civil per passar la frontera. Ens ho tramitava una agència i era un permís que durava vint-i-quatre hores, això volia dir que tornàvem un cop acabat el concurs o la ballada. Al vespre ja érem a casa!

Quants concursos podien fer a l'any?

Entre 15 i 20, tots a l'estiu. Durant tot l'any assajàvem cada setmana al Casino la Constància i anàvem pagant una quantitat de diners, cinc pessetes, per fer guardiola i poder pagar els autocars.

Es van fer més colles?

Sí, nosaltres érem els veterans [riu], teníem vint-i-quatre o vint-i-cinc anys! Es van fer tres colles més, infantils i juvenils: els Rossinyols, els Rossinyolets

i la Colla Marinada. Totes les duia en Gerard Fabregat i Ganigué, que ballava amb nosaltres i assajava amb els petits. En Gerard va fer escola...

Què va ser primer, la colla sardanista o l'agrupació?

El primer va ser l'Agrupació, va néixer el 1959 i les colles van constituir-se després. No hi estaven vinculades, eren entitats a part.

I vostè participava a tot arreu?

Sí, des de l'inici. M'agradava prendre part de totes les iniciatives, perquè arreu es perseguia la mateixa finalitat: promoure la sardana.

Quan va durar la colla?

Fins el 1972 o el 1973... Ens vam anar fent grans! Uns es van casar i van tenir altres responsabilitats. Per estar a la colla, calia dedicació i, amb el temps, les circumstàncies van canviar. En definitiva, vam plegar per falta de dansaires...

Quants socis hi havia aleshores a l'Agrupació? Quants socis hi ha actualment?

Primer érem prop de cinc-cents, ara uns 380. Créixer en aquest sentit és difícil, per desgràcia, molta gent se'n va i de joves no se n'apunten.

Recorda qui hi havia a la primera junta?

I tant! El president i sotspresident van ser Claudi Isern i Rafael Figueras, respectivament. El secretari i sotsecretari, en Gerard Fabregat i jo mateix. El tresorer era l'Antoni Agustí. El comptador, Joan Corominas. Els vocals: Francesc Aicart, San-

tiago Agustí, Agustí Bussot i Francesc Esteva.

Com ha participat vostè en aquesta entitat?

Sempre he estat a la junta, com a secretari o com a tresorer, sobretot com a tresorer que és on em sento més a gust. Això, fins fa dos anys que vaig passar a la rereguarda, com a vocal. Ara aquest tema de Tresoreria a l'agrupació el du la Laura Aiguaviva.

Vostè no ha volgut ser mai president? Quins presidents hi ha hagut?

No, no n'he volgut ser mai, la meua especialitat són els números [riu]. Després de Claudi Isern, hi ha hagut Joan Prat, Josep Juanola, Rafael Figueras, Esteve Boada, Lluís Barbé, Gerard Fabregat, Pere Gimbernat i, actualment, la Dolors Puig.

En què consistia la seva feina a l'Agrupació?

En realitat, feia i faig tot el que calgui. Però tots aquests anys principalment m'havia encarregat de llogar cobles, parlar amb els representants, contactar amb l'Ajuntament, reunir-me amb l'Àrea de Cultura per temes diversos. També m'he ocupat

de la publicitat, de fer imprimir programes i cartells, de repartir-los, de tot! Feia de comodí, sempre m'ha agradat fer feina en segon terme. No m'ha seduït mai la idea de fer de president.

Què es proposava quan hi estava implicat?

Totes les activitats i programes volien promocionar la sardana, especialment l'organització d'audicions, recitals i també conferències per dissertar sobre temes sardanístics; o bé la realització d'homenatges a compositors o intèrprets destacats de la sardana, guixolencs com és natural, però també d'altres que no són de la ciutat. Una altra activitat important eren els concursos de colles sardanistes que es van estar fent des de l'any 1960 fins l'any 1985.

En què consistien?

Se solia fer concert al matí, concurs a la tarda i audició a la nit. Tenien lloc el dia 25 de juliol –Sant Jaume– a la plaça de braus, encara que al començament es feien al passeig. La plaça anava molt bé per al públic, ja que en haver-hi els seients en forma de grada, es veia molt bé. Si aquest dia queia entre setmana, no hi ha-

via problema i els administradors de la plaça ens la cedien. Però si queia en cap de setmana, especialment el diumenge, que era quan feien torros, llavors havíem de buscar altres llocs, com l'antic camp de futbol de la carretera de Palamós (ara hi ha el centre de dia del Consorci Surís Sant Feliu Gent Gran).

Què van fer quan van deixar de fer concursos?

Després dels concursos, l'Ajuntament va optar per propostes més populars, van néixer els aplecs al mes de maig. En aquell moment hi havia de president el Sr. Pere Gimbernat... també ens vam adherir a l'Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques Gironines. Ara ja fa trenta-tres anys que organitzem aplecs, primer al passeig del Mar i ara, des de fa uns anys, als jardins Juli Garreta. Al principi, la vigília se solia fer un sopar d'homenatge a alguna personalitat sardanista, a algú de Sant Feliu o de fora, però que fos una persona vinculada amb la sardana. Els darrers anys, s'organitza un concert al teatre a la tarda i una ballada de sardanes amb una cobla de primera fila que serveix per fer ambient, per preparar el caliu per l'endemà.

Colla Guixolencs en un concurs de sardanes al Poble Espanyol. AMSFG. Fons Josep Illa (autoria desconeguda)

Té alguna anècdota o record?

L'any 2002 es van instituir els Premis Llum i Ombra. Els Llum premiaven persones o entitats que promociessin la sardana; els Ombra s'atorgaven a persones o entitats que, o bé eren derrotistes –negatives o contràries–, o bé eren indiferents al fet sardanístic. Els premiats amb Llum sempre venien, però en canvi els Ombra no. Només en va venir un per donar la cara i va ser el director de Radio Nacional de España a Barcelona, va comparèixer acompanyat de la secretària. Ho vam agrair! Li vam donar el premi Ombra perquè ni feien programes sobre sardanes ni aquestes eren presents a l'emissora. Per altra part, un esdeveniment molt esperat i que s'organitzava amb molta cura era el Concert de Sardanes i Música per a Cobla, conegut com el Festival de la Porta Ferrada. Se celebrava durant la primera quinzena del mes d'agost. El seu emplaçament era a la plaça del Monestir i hi participaven tres cobles de primera línia que, amb l'acurada direcció musical i bon mestratge del Sr. Lluís Lloansí, va tenir una durada de 21 anys. Va ser el primer a Catalunya d'aquestes característiques.

N'hi ha alguna altra que li sembli rellevant?

Un altre esdeveniment atractiu i important va ser el dia 20 de juny del 1999 que, a instància de l'Obra del Ballet Popular, es va organitzar un acte anomenat "La Sardana que envolta el món" que consistia en ballar la sardana de Ricard Viladesau "Festeig" en els cinc continents des de Melbourne (Austràlia) fins a

Vancouver (Canadà) amb la intenció d'aconseguir que la dansa més representativa de Catalunya es declarés per part de la UNESCO Patrimoni de la Humanitat. S'hi van adherir vint països, a més de moltes localitats de Catalunya, Catalunya Nord i Andorra. A casa nostra es va muntar una original plataforma sobre el mar, dins la badia, va causar molta expectació, fins i tot TV3 va venir a fer la gravació per donar-ne notícia als seus informatius.

Hi havia alguna activitat singular o que vostè consideri que hagi estat especialment significativa?

Per a mi, una de les més rellevants va ser l'any 1979 que es va celebrar el centenari de Juli Garreta. El 19 de març, per Sant Josep, van venir 6 cobles, les millors de Catalunya! Va passar que la nit abans va fer una nevada insòlita i va quedar tot blanc. Feia una fred!!! Es fa fer tot igual, però els músics havien d'assajar a les vuit del matí al cobert de la Corxera –on ara hi ha el teatre auditori i el pàrquing–, i és clar, van arribar just per tocar, a les 11 del matí. Van trobar les carreteres tallades i tot plegat era un caos.

I ara?

El tipus de programació depèn molt dels presidents i dels seus projectes. Actualment, per exemple, no s'acostuma a fer homenatges, més aviat s'organitzen concerts i audicions. Per l'Aplec de la Sardana, que es fa al mes de maig, com la festa d'aniversari de l'entitat –que se celebra el novembre–, es demana a compositors que dediquin sardanes

a la ciutat o a persones. És una bona manera de fomentar la creació! La Dolors Puig i en Joan Teixidor tenen una relació molt fluïda amb els músics.

Quina programació es fa a l'estiu actualment?

S'ha retallat amb relació a abans. Cada setmana, els divendres, hi ha sardanes, exceptuant el primer de juliol i el darrer de l'agost, que els turistes ja marxen. És a dir, durant els mesos de juliol i agost, es venen a fer 3 o 4 audicions mensuals.

I la Festa Major?

No és una ocasió especial per a les sardanes. Sol venir la Principal de la Bisbal el dia 1 d'agost. A la tarda hi ha el típic concert i, al vespre, toquen dues o tres sardanes abans del ball de nit. També els dies 2 i 3 hi ha audicions de tarda-vespre. Ara a la Festa Major hi ha molt per triar, abans no es feien tantes activitats. Per exemple, ara hi ha el correfoc, que abans no hi era. Tot canvia, la manera de ser, de viure i enfocar les coses.

Com es relacionen amb altres agrupacions? S'organitzen com a xarxa?

A Barcelona hi ha la Confederació Sardanista de Catalunya. Els enviem les activitats que organitzem i ells en fan la difusió. De fet, cada entitat fa els seus programes, no s'organitzen coses conjuntament...

Quin és el seu repertori ideal? Hi ha alguna sardana que a vostè li agradi especialment?

Naturalment amb la quantitat de

Homenatge a Josep M. Vilà Gandol, 21 de novembre de 2004.
AMSFG. Fons Josep Illa (autoria desconeguda)

sardanes que hi ha escrites, n'hi ha moltes que et motiven més que d'altres, ja siguin més melòdiques per escoltar en un concert o més airoses, per ballar a la plaça. El repertori es decideix entre la cobla i l'Agrupació. Encara es fa... es demana que n'hi hagi alguna vinculada a la ciutat o d'algun compositor d'aquí. Sempre hem tingut molta cura en promoure els músics locals.

Algun autor en concret?

A més de Garreta, per descomptat, crec que també cal tenir molt present Josep M. Vilà Gandol. Com Juli Garreta, es va morir molt jove –amb 33 anys– i la seva obra va quedar estroncada. A part de sardanes i obres per a cobla, també va compondre arranjaments per a obres teatrals, música religiosa, etc. Hi ha qui diu que, si hagués viscut més, hauria estat molt famós, que probablement hauria deixat enrere Garreta.

I les sardanes de Juli Garreta, com les incorporen als repertoris? N'hi ha alguna en especial que vostès prefereixin?

En general, entren més als programes de concerts. Els balladors volen saltar! [riu] De tant en tant, se'n programen... Sobretot "Rosada" i "Dalt les Gavarres", que són de les més balladores.

Què és la celebració Capital de la Sardana? Qui la promou? Sempre s'ha anomenat així?

La Capital de la Sardana és un gran esdeveniment per a la difusió de la sardana en l'àmbit de Catalunya... Abans s'havia anomenat «Ciutat

Pubilla de la Sardana». La promou la Confederació Sardanista de Catalunya. Cal demanar-ho i presentar una proposta que ha de complir uns requeriments mínims, hi ha, per exemple, uns actes bàsics que cal organitzar. Molts llocs hi estan interessats. Llavors la Confederació va designant quines seran les poblacions on se celebraran les properes edicions de la Capital de la Sardana.

Quan va ser la proclamació de la Capital de la Sardana a Sant Feliu de Guíxols?

Sant Feliu de Guíxols ha fet el relleu a Perpinyà i la proclamació havia de ser el març de 2020, però la pandèmia ho va aturar tot. Finalment, la proclamació s'ha fet el maig de 2021.

Devia ser terrible...

Hi va haver una feinada de por en programar-ho tot. Quan va arribar l'hora de la veritat es va haver de desmuntar per tornar a començar. De fet, és un gran desgast a tots els nivells. Imagina't que, per exemple, vam haver de retornar tots els diners que havien pagat les cap a 400 persones que volien assistir al dinar inaugural.

On es pot consultar el programa?

Es pot consultar a la pàgina web de l'Ajuntament i també a la de l'Agrupació. Ara mateix hi ha penjat fins al mes de desembre.

Quines destacaria especialment?

Tot m'agrada! No tinc cap preferència...

Com veu el futur de la sardana?

Falta jovent! Els joves s'hi haurien d'incorporar més. Ara tenen altres aficions i la sardana no els resulta prou atractiva, no hi connecten. No és gaire esperançador... L'Agrupació no defallirà, però trobo que el govern de la Generalitat podria proposar-se donar-hi impuls institucional, fer-ne una bona promoció. A principis dels anys 80, quan Joan Vidal i Gayolà era conseller de Governació, es va crear el Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular i aquí s'hi va incloure la sardana. Però cal fixar-se en el cas dels castellers, que era una tradició molt localitzada, i ara tenen imatge d'herois. És una tradició que s'ha estès per tot arreu i que s'identifica amb Catalunya. Això és perquè tots els mitjans de comunicació en parlen, n'expliquen la història, donen notícia dels esdeveniments i protagonisme a les colles. De la sardana, caldria veure quins són els valors més atractius, que els té!, i fer-ne bandera.

M. Àngels Suquet Fontana

Arxiu Municipal
de Sant Feliu de Guíxols

LLOCS INTERESSANTS PER A UNA BIOGRAFIA DE JULI GARRETA DOCUMENT 771 DEL FONDS LLUÍS LLOANSÍ

Les seves llars

Lluís Lloansí va deixar escrita una proposta d'itinerari pels escenaris guixolencs de Juli Garreta. En primer lloc relaciona les tres cases de la seva vida. La casa carrer de Sant Ramon, núm. 20 és "la casa on nasqué el 12 de març de 1875". La casa de la rambla Antoni Vidal [ara la Rambla], on actualment hi ha el Bar El Dorado [ara núm. 9], és "la casa on fou traslladat Juli Garreta, pocs dies després de néixer i en la qual visqué llargs anys exercint l'ofici de rellotger, alternant amb el de músic". Segons Joaquim Rabaseda i Laia de Quintana (*Revista de Girona* núm. 309), a la rebotiga el músic hi componia i hi donava classes de música; també era un punt de trobada i de tertúlia. La casa rambla Antoni Vidal [ara la Rambla], on actualment hi ha un estanc [ara núm. 38] és "la casa on es traslladà Juli Garreta i on hi morí el 2 de desembre de 1925". En aquest edifici Garreta hi continuà la seva activitat. Segons Rabaseda i de Quintana, la mudança es devia fer cap al 1915, després de la mort del seu pare i del seu segon matrimoni.

Sales de concerts

En segon lloc explica els dos locals més significatius on actuà com a intèrpret. La Sala Vidal després Saló Novetats [ara ctra. de Girona núm. 28-30], "aquí exercí la major part dels seus anys de professió de músic tocant el violí i més la viola, en l'orquestra que dirigia el seu pare Esteve Garreta i després com a pianista en un reduït conjunt musical durant el temps del cine mut". Els banys de Sant Elm on "durant molts anys havia actuat com a pianista en un petit conjunt musical que interpretava ballades. Per cert que és coneguda una anècdota que configura l'esperit de Juli Garreta. Hi havia anunciada, en el temps de la Dictadura, en aquest establiment, la visita d'una alta autoritat militar i naturalment al fer al seva aparició era cosa obligada la interpretació d'una determinada música. Succeí però que un avís, pocs minuts abans de fer l'aparició el referit personatge, que un seu familiar estava seriosament indisposat, l'alliberà d'interpretar aquella música, que no cal dir a ell no li plaïa gens. Un altre músic s'encarregà del comès".

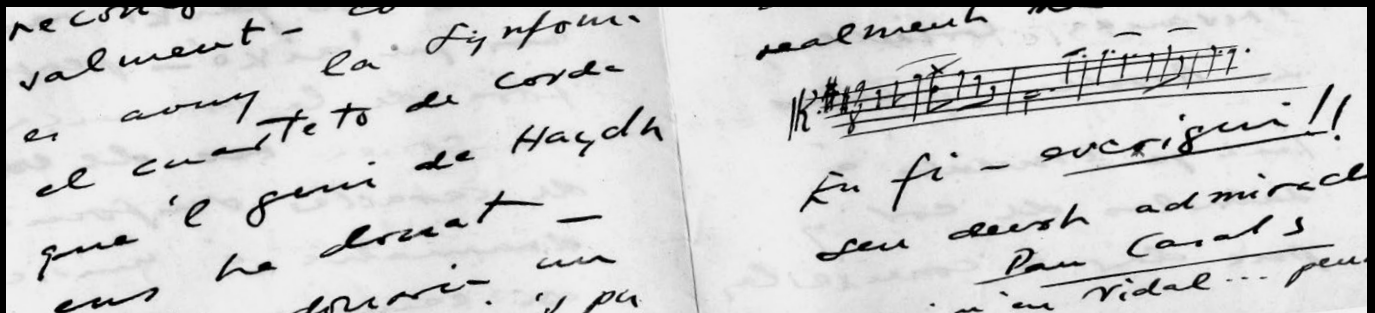
Vetllades i inspiració

Finalment descriu els llocs de trobada amb altres músics. La casa de Marià Vinyas situada a la plaça de Sant Joan al costat de l'Hotel Murlà [ara núm. 23-25], on "hi havia acudit constantment a fer i escoltar música Juli Garreta". Casa Rovira "als afores de Sant Feliu, més enllà on actualment hi ha el grup Escolar [Escola Gaziel]. Era el lloc on un grup de guixolencs molt intel·ligents i a la vegada aficionats a la música es reunien moltes vetlles i formaven un petit conjunt musical per a interpretar composicions dels grans compositors clàssics i moderns, Beethoven, Bach, Strauss, Strawinsky, etc. Pot ben dir-se que fou en aquestes audicions íntimes on Juli Garreta assimilà tota la seva formació musical la qual li permeté després llegar-nos tot aquest seguit de composicions musicals que avui tots admirem". Els paisatges de marina i les cales eren una font d'inspiració per a la composició de sardanes. "Amic com era Juli Garreta de la naturalesa i particularment del mar, hom el veia tot sovint passejant per l'escullera i visitant Sant Elm amb altres amics".

De dreta a esquerra:

Detall de la carta de Francesc Pujol, Palau de la Música Catalana (Barcelona), a Juli Garreta el 24 de juliol de 1918. AMSFG Col·lecció Mark Russell

Fragment de la carta de Pau Casals des de la platja de Sant Salvador del Vendrell (Tarragona), a Juli Garreta el 20 de setembre de 1912. AMSFG Col·lecció Mark Russell

ELS MÚSICS S'ADRECEN A JULI GARRETA CORRESPONDÈNCIA DE LA COL·LECCIÓ MARK RUSSELL

De Pau Casals, Platja de San Salvador (Tarragona), 20 de setembre de 1912

«Estimat Garreta:

Les sardanes i la Romança han arribat i no cal dir amb quin interès les he llegides. L'Horszowski ha tocat tantes vegades cadascuna de les sardanes "Frisança", "Griselda", "La Rosella" i totes, que ja comença a saber-les de cor i puc dir a conèixer-les. El que no puc dir com jo voldria és tot el que la seva bellesa em fa sentir. La forma de la més hermosa de les danses li convé a vostè per expressar-se com Chopin ha fet amb les masurques, que era eixa forma sa llengua espiritual. Me'n guardaré de dir-li no faci res més que això –perquè fora de la romança no conec res de vostè de caràcter simfònic, dramàtic o música de cambra, però sí li diré que no deixi la sardana [...] amb el temps la sardana pot ser gràcies a vostè una forma musical reconeguda universalment, com ho és avui la simfonia i el quartet de corda que el geni de Haydn ens ha donat.»

De Francesc Pujol, Palau de la Música Catalana (Barcelona), 24 de juliol de 1918

«Benvolgut amic:

En la ben agradable visita que fa uns tres mesos va fer-me, li vaig prometre fer-li sentir dintre del present mes el Preludi "Mediterrani" de vostè que en el vinent curs tocarem en els concerts dels Amics de la Música. L'hem vist ja en dos o tres assaigs i resulta molt, és molt bonic i sona excel·lentment; més per causa de les festes majors tinc els elements de l'orquestra molt dispersos [...] Per totes aquestes circumstàncies i no podent-li donar l'audició de la seva obra en les condicions que requereix i jo vull, li prego que em faci la mercè d'esperar fins a primers d'octubre [...]

Saludi a la seva esposa, al bon amic Vinyas i rebi l'expressió d'afecte de son amic i servent.»

De Toribi Torrents i Rourell "Biorito", Barcelona, 28 de novembre de 1925

«Distingit i admirat mestre:

[...] Motiva la present sol·licitar de vostè la seva col·laboració. Es tracta que el propinent gener, cap allà la segona quinzena, al Tívoli s'hi farà teatre líric català, i com que m'uneix molt bona amistat amb l'empresa que el farà, m'ha encarregat algunes obres per la temporada.

Si Déu ho vol, s'estrenaran obres dels mestres Morera, Vives, Lambert i altres. Entre aquests altres voldria poder-hi comptar a vostè i, per tant, li ofereixo per posar-hi música un llibre meu i d'Apel·les Mestres, i un altre de Montero i meu. Els dos llibres són en un acte cadascun.

Jo espero que vostè no em darà una negativa i acceptarà la meua modesta i humil oferta.

Una obra es titula *L'estiu de San Martí* i l'altra *La festa del Roser*.»

Biografia visual de Juli Garreta

Aquestes imatges representen el recorregut vital, breu i intens, del músic. En aquella època la música era un entorn eminentment masculí. Moltes provenen del documental *Ciutat entre pedra i aigua*, en homenatge al compositor, realitzat l'any 1971 per Toni Ferrer Gallego a proposta de Josep Vicente. Al seu torn, el documental les va extreure de *Juli Garreta* de Canut Pellicer, editat per Foment de la Sardana el 1926.

1. Retrat del jove Juli Garreta, extret del documental *Ciutat entre pedra i aigua*.
AMSFG. Fons Josep Escortell (autoria desconeguda)

2. Retrat de Juli Garreta de nen, extret del documental *Ciutat entre pedra i aigua*. AMSFG. Fons Josep Escortell (autoría desconeguda) 3. Juli Garreta en edat madura, extret del documental *Ciutat entre pedra i aigua*. AMSFG. Fons Josep Escortell (autoría desconeguda) 4. Retrat de l'autor al seu establiment de rellotgeria de la Rambla [actualment núm. 38], extret del documental *Ciutat entre pedra i aigua*. AMSFG. Fons Josep Escortell (autoría desconeguda)

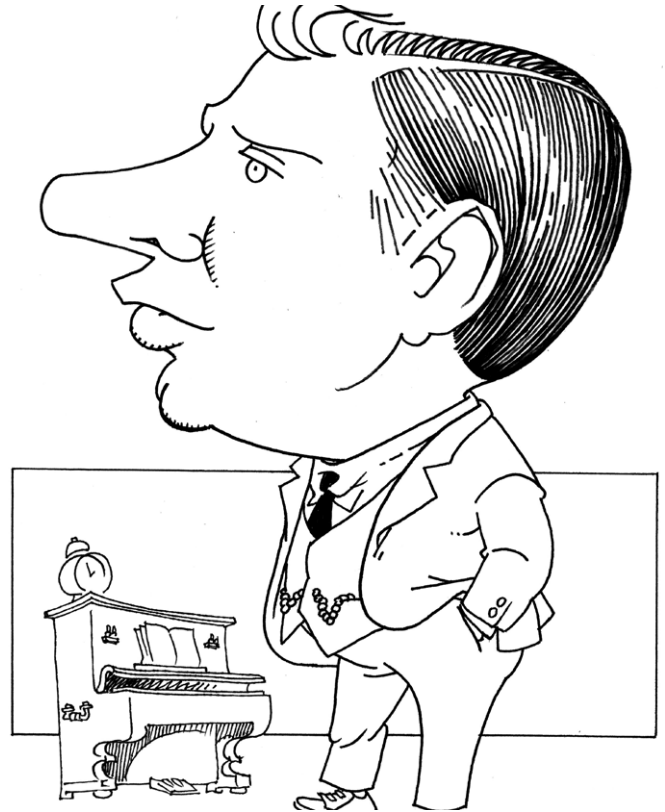
5. Retrat de Juli Garreta amb les amistats que va fer entre artistes catalans. D'esquerra a dreta: Iu Pasqual, Juli Garreta, Lluís Plandiura, Xavier Nogués, Breton, Francesc Costa, Labarta, Vayreda, Benet, Domènec Carles, Mallol, Carreres i Homs. Es tracta d'una trobada realitzada el setembre de 1923, a la font Moixina d'Olot. La Cobla Barcelona interpretà exclusivament sardanes de Garreta. D'aquesta trobada en sortí la idea d'escriure el "Concert per a violí i orquestra", estrenat per Francesc Costa i l'Orquestra Casals l'octubre de 1925. AMSFG. Biblioteca Auxiliar. Procedència de la imatge publicada: Francesc Costa. 6. Juli Garreta amb Pau Casals i el seu germà Enric, fotografiats amb la cobla La Principal de la Bisbal a la finca de la família Casals a Sant Salvador. Imatge extreta del llibret *Setmana Juli Garreta*, programada l'any 1971. AMSFG. Col·lecció Municipal de Documents

7. Retrat de l'any 1895: Josep Garreta, Francesc Figueras, una persona sense identificar, Arseni Menció i Juli Garreta. AMSFG. Fons Victòria Leonart (autoria: Jaume Bertran)

8. Reproducció d'un retrat de Juli Garreta realitzat per Josep Berga i Boada l'any 1920. Aquesta imatge fou utilitzada en l'edició de programes i discos. AMSFG. Fons Lluís Lloansi (autoria: Josep Berga i Boada) 9. Caricatura de Juli Garreta feta per Narmas. AMSFG. Fons Narcís Masferrer (autoria: Narcís Masferrer) 10. Juli Garreta en una excursió marítima per la Festa Major de Sant Feliu de Guíxols l'any 1924. En aquestes excursions s'inspirava per compondre, com va fer amb "Llicorella" el 1911, una de les sardanes que va sentir Igor Stravinsky el 16 de març de 1924 a l'Ateneu Barcelonès. AMSFG. Biblioteca Auxiliar. Procedència de la imatge publicada: Joaquim Mestres.

10

Imaginar noucentista en femení

Aquestes imatges representen com era vist el món femení en l'època de Juli Garreta, atès que tot sovint la dona era un motiu d'inspiració per als compositors i intèrprets musicals. El punt de vista d'aquests retrats és masculí ja que els fotògrafs afeccionats solien ser homes de classe benestant. Mostren com el paper de la dona se centrava principalment en la maternitat i la cura de la família. En elles es contraposen les dones de classe benestant amb les dones d'origen humil, les quals necessitaven treballar.

11. Grup de noies estiujants ballant una sardana al passeig, als anys 20.
AMSG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoría: Francesc Llorens)

12. Noies del Patronat d'Obreres en una fàbrica de suro, probablement la del mateix patronat, al carrer Nou de l'Algavira. AMSFG. Col·lecció Dolors Buxó (autoria desconeguda) 13. Noies fent labors al passeig, a principis del segle xx. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

14. Retrat familiar en un pis benestant de Barcelona, als anys 20.
AMSG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

14.

15. Noies entrant a l'aigua als banys de Sant Pol, als anys 20. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda) 16. Retrat de noies a la platja de Sant Feliu de Guixols, a principis del segle xx. AMSFG. Fons Manel M. Bosch Puig (autoria desconeguda)

17. Retrat d'una família pagesa amb el seu bestiar als anys 20.
AMSG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)

18. Retrat familiar a les cadires dels banys de Sant Elm, anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens) 19. Retrat d'unes dones en una platja, probablement la del Somorrostro de Barcelona als anys 20.

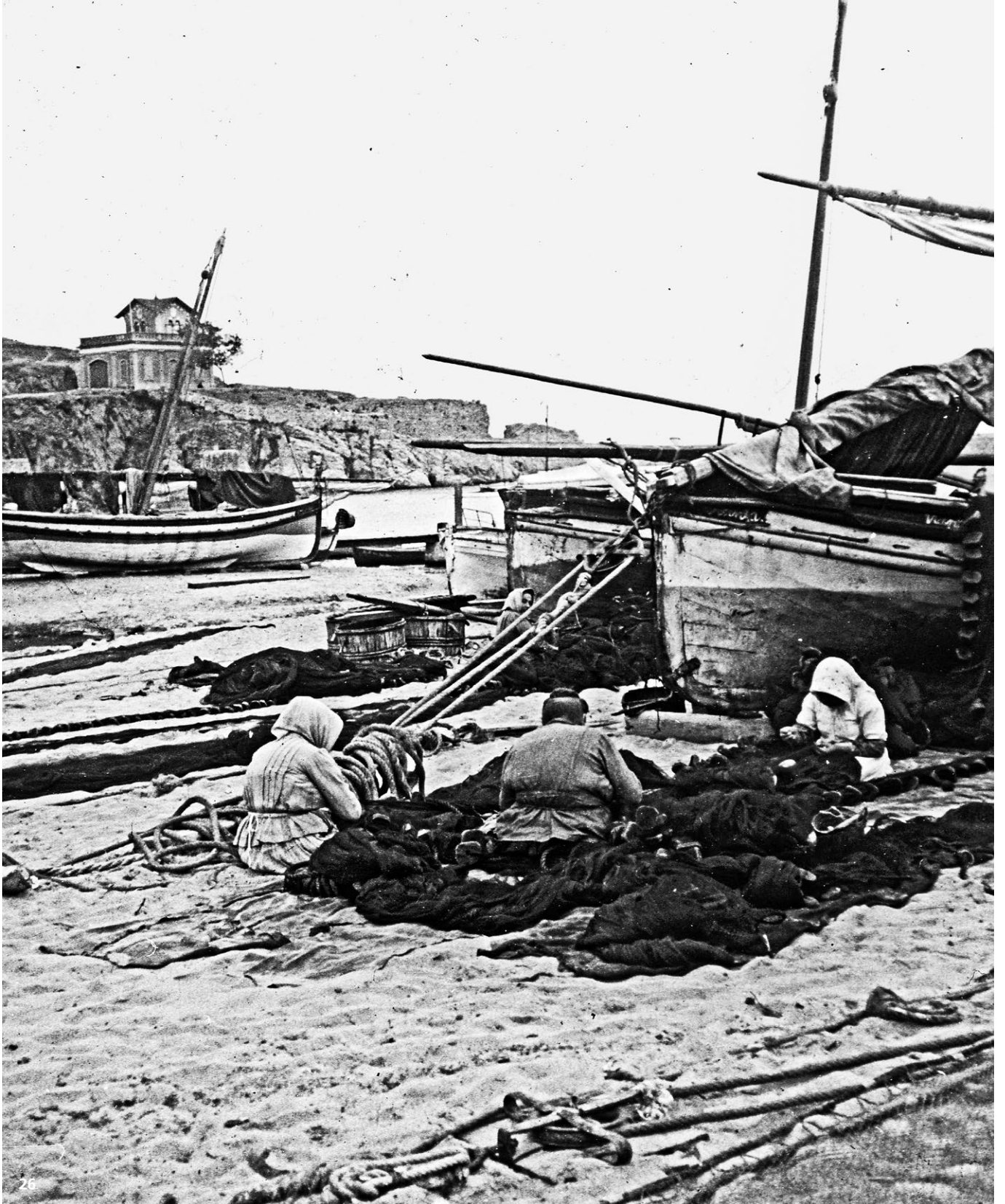
20. Retrat d'una pagesa en un camí als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens) 21. Retrat d'una noia a l'eixida d'un dels xalets noucentistes de Sant Pol, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens) 22. Venda de peix al mercat del peix a la Rambla, anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)

23. Apeçaadora a la platja de Sant Feliu de Guíxols, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)
24. Plaça Mercat als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens) 25. Ballada de sardanes als banys de Sant Elm, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)

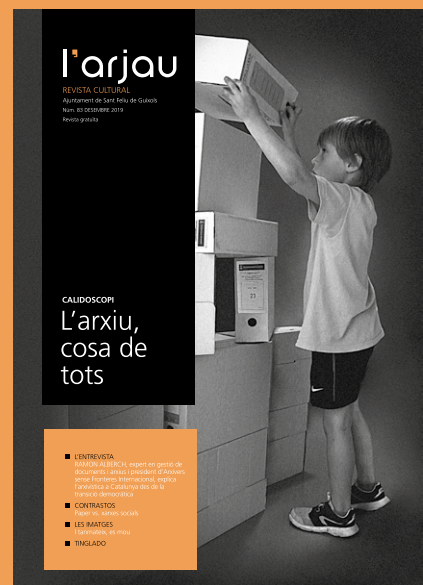
26. Apeçaadores a la platja de Sant Feliu de Guixols, als anys 20.
AMSG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)

27. Retrat de la família Llorens al jardí d'un dels xalets noucentistes de Sant Pol, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens) 28. Retrat amb un animal de companyia a l'actual passeig Marítim del president Josep Irla, als anys 20. AMSFG. Fons Francesc Llorens Compañó (autoria: Francesc Llorens)

Els darrers números...

On aconseguir L'ARJAU?

L'ARJAU és una revista editada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols que tracta temes culturals del municipi i el seu entorn. Aquesta publicació es distribueix de manera gratuïta i es pot trobar en els estancs i llibreries de Sant Feliu de Guíxols o en els serveis municipals següents: Botiga del Monestir, Oficina d'Informació i Atenció Ciutadana, Punt d'Informació Juvenil, Guíxols Desenvolupament (estació d'autobusos), centres cívics de Vilartagues i Tueda, Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit i Arxiu Municipal.

Descarrega'l també a:
<http://www.arxiunicipal.guixols.cat/publicacions/revista-l-arjau.html>

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 85 DESEMBRE 2021

Revista gratuïta

